

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
«ИНТЕРНАУКА»**

**Сборник тезисов научных трудов
XXX МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ
КОНФЕРЕНЦИЯ:
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ»**

«30» мая 2018

**Санкт-Петербург – Астана – Киев – Вена
2018**

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
«ИНТЕРНАУКА»

Сборник тезисов научных трудов

**XXX МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:**

**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ»**

«30» мая 2018

Збірник тез наукових праць

**XXX МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ:
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ»**

«30» травня 2018

Abstracts of scientific papers

**XXX INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE:
«ACTUAL PROBLEMS OF MODERN SCIENCE»**

May 30, 2018

Санкт-Петербург–Астана–Киев–Вена
2018

ББК 20
УДК 001
А-43

Актуальные проблемы современной науки: сборник тезисов научных трудов XXX Международной научно-практической конференции (Санкт-Петербург–Астана–Киев–Вена, «30» мая 2018 года) / Международный научный центр, 2018. — 88 с.

В сборнике представлены материалы XXX Международной научно-практической конференции: «Актуальные проблемы современной науки».

Материалы публикуются на языке оригинала в авторской редакции.

Редакция не всегда разделяет мнения и взгляды автора. Ответственность за достоверность фактов, имен, географических названий, цитат, цифр и других сведений несут авторы публикаций.

При использовании научных идей и материалов этого сборника, ссылки на авторов и издания являются обязательными.

© Авторы статей, 2018
© Международный научный центр, 2018
© Международный научный журнал
«Интернаука», 2018

Редакционная коллегия

Глава редакционной коллегии: **Тарасенко Ирина Алексеевна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Заместитель главы редакционной коллегии: **Коваленко Дмитрий Иванович** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Заместитель главы редакционной коллегии: **Золковер Андрей Александрович** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Румянцев Анатолий Александрович** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Сергейчук Олег Васильевич** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Беликов Анатолий Серафимович** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Мельник Виктория Николаевна** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Наумов Владимир Аркадьевич** — доктор технических наук, профессор (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Луценко Игорь Анатольевич** — доктор технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Пахрутдинов Шукридин Илесович** — доктор политических наук, профессор (Республика Узбекистан)

Член редакционной коллегии: **Степанов Виктор Юрьевич** — доктор наук по государственному управлению, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Дегтярь Андрей Олегович** — доктор наук по государственному управлению, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Дегтярь Олег Андреевич** — доктор наук по государственному управлению, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Колтун Виктория Семеновна** — доктор наук по государственному управлению, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Щербан Татьяна Дмитриевна** — доктор психологических наук, профессор, Заслуженный работник образования Украины, ректор Мукачевского государственного университета (Украина)

Член редакционной коллегии: **Цахаева Анжелика Амировна** — доктор психологических наук, профессор (Российская Федерация, Республика Дагестан)

Член редакционной коллегии: **Сунцова Алеся Александровна** — доктор экономических наук, профессор, академик Академии экономических наук Украины (Украина)

Член редакционной коллегии: **Денисенко Николай Павлович** — доктор экономических наук, профессор, член-корреспондент Международной академии инвестиций и экономики строительства, академик Академии строительства Украины и Украинской технологической академии (Украина)

Член редакционной коллегии: **Кухленко Олег Васильевич** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Чубукова Ольга Юрьевна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Драган Елена Ивановна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Захарин Сергей Владимирович** — доктор экономических наук, старший научный сотрудник, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Скрипник Маргарита Ивановна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Ефименко Надежда Анатольевна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Мигус Ирина Петровна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Смолин Игорь Валентинович** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Шинкарук Лидия Васильевна** — доктор экономических наук, профессор, член-корреспондент Национальной академии наук Украины (Украина)

Член редакционной коллегии: **Гоблик Владимир Васильевич** — доктор экономических наук, кандидат философских наук, доцент, Заслуженный экономист Украины (Украина)

Член редакционной коллегии: **Заруцкая Елена Павловна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Вдовенко Наталия Михайловна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Копилюк Оксана Ивановна** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Ниценко Виталий Сергеевич** — доктор экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Шевчук Ярослав Васильевич** — доктор экономических наук, старший научный сотрудник, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Рамский Андрей Юрьевич** — доктор экономических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Мухсинова Лейла Хасановна** — доктор экономических наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Задерей Петр Васильевич** — доктор физико-математических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Байчоров Александр Мухтарович** — доктор философских наук, профессор (Республика Беларусь)

Член редакционной коллегии: **Ильина Антонина Анатольевна** — доктор философских наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Сутужко Валерий Валериевич** — доктор философских наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Стеблюк Всеволод Владимирович** — доктор медицинских наук, профессор криминалистики и судебной медицины, Народный Герой Украины, Заслуженный врач Украины (Украина)

Член редакционной коллегии: **Щуров Владимир Алексеевич** — доктор медицинских наук, профессор, главный научный сотрудник лаборатории коррекции деформаций и удлинения конечностей (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Свиридов Николай Васильевич** — доктор медицинских наук, главный научный сотрудник отдела эндокринологической хирургии, руководитель Центра диабетической стопы (Украина)

Член редакционной коллегии: **Иоелович Михаил Яковлевич** — доктор химических наук, профессор (Израиль)

Член редакционной коллегии: **Сопов Александр Валентинович** — доктор исторических наук, профессор (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Свинухов Владимир Геннадьевич** — доктор географических наук, профессор (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Сенотрусова Светлана Валентиновна** — доктор биологических наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Кузава Ирина Борисовна** — доктор педагогических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Бабина Юлианна Ивановна** — докторантка (Республика Молдова)

Член редакционной коллегии: **Коньков Георгий Игоревич** — кандидат технических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Русина Юлия Александровна** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Белялов Талят Энверович** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Сибирянская Юлия Владимировна** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Щепанский Эдуард Валерьевич** — кандидат экономических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Криволапов Василий Сергеевич** — кандидат экономических наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Саньков Петр Николаевич** — кандидат технических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Артюхов Артем Евгеньевич** — кандидат технических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Филева-Русева Красимира Георгиева** — кандидат психологических наук, доцент (Республика Болгария)

Член редакционной коллегии: **Баула Ольга Петровна** — кандидат химических наук, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Вавилова Елена Васильевна** — кандидат сельскохозяйственных наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Вицентий Александр Владимирович** — кандидат математических наук, доцент (Российская Федерация)

Член редакционной коллегии: **Мулик Екатерина Витальевна** — кандидат наук по физическому воспитанию и спорту, доцент (Украина)

Член редакционной коллегии: **Олейник Анатолий Ефимович** — кандидат юридических наук, профессор (Украина)

Член редакционной коллегии: **Химич Ольга Николаевна** — кандидат юридических наук (Украина)

Член редакционной коллегии: **Фархитдинова Ольга Михайловна** — кандидат философских наук (Украина)

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ 1. АРХИТЕКТУРА.....	9
Александрова Наталья Игоревна Вертикальное озеленение здания — метод повышения энергоэффективности	9
Чернов Роман Сергеевич Особенности проектирования промышленных парков и их классификационные признаки	12
СЕКЦИЯ 2. ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ НАУКИ.....	21
Тульникова Мария Олеговна Туристско-рекреационное районирование Мангистауской области Республики Казахстан	21
Тұрсын Іңкәр Ғибадатқызы, Ауезова Зауре Таңатаровна Қазақстан Республикасының жаңа әлеуметтік-экономикалық және геосаяси жағдайындағы темір жол транспорт жүйесі	25
СЕКЦИЯ 3. ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ	30
Прокопенко Ольга Сергіївна Державна політика щодо соціальної підтримки неповних сімей в Україні	30
СЕКЦИЯ 4. МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ.....	35
Лаврова Джульетта Ивановна Состояние инвалидности вследствие болезней, вызванных ВИЧ-инфекцией, в России	35
СЕКЦИЯ 5. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ.....	38
Khalikova Gulmira, Adilbekova Akmaral, Khalykova Rosa, Zhanysbek Assylzat Formation of functional literacy of students	38
Джолданова Динара Канатовна Роль познавательной активности в образовании	43
СЕКЦИЯ 6. СОЦИАЛЬНЫЕ КОММУНИКАЦИИ.....	46
Митник Антон Володимирович Прикладне застосування аналітики для оцінки ефективності рекламної кампанії	46

СЕКЦИЯ 7. ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ	52
Namchevadze Tsatsa, Gobiani Iamze	
Distance learning	52
Кузьмін Олег Володимирович, Адморок Максим Олександрович, Зінова Марина Сергіївна	
Комплексно-кількісна оцінка якості раціонів харчування	56
Неміріч Олександра Володимирівна, Михайленко Владлена Миколаївна, Браташ Марія Йосипівна	
Перспективні напрямки підвищення біологічної цінності борошняно кондитерського виробу «Брауні» спеціального призначення	61
СЕКЦИЯ 8. ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЕ НАУКИ	66
Турсынова Шынар Бабашовна, Абдуллабекова Раиса Мусулманбековна, Жунусова Майра Абыловна, Жунусов Ержан Сейтполович	
Исследование возможности применения углекислотного экстракта из травы <i>Scabiosa ochroleuca</i> L. в дерматологии	66
СЕКЦИЯ 9. ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ И СПОРТ	69
Яворська Наталя Петрівна, Мартинюк Ольга Вікторівна	
Фізичне виховання як засіб профілактики та подолання гіподинамії у студентської молоді	69
СЕКЦИЯ 10. ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ	73
Ямшинська Наталія Валентинівна	
Ділова англійська мова, як важливий аспект підготовки майбутнього спеціаліста	73
СЕКЦИЯ 11. ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ	77
Рудобаба Ірина Юріївна	
Особенности обліку відрядження по Україні та за кордон у межах законодавства	77
Тульников Роман Радоігович	
ИРЧП и качество жизни как основные факторы развития человеческого капитала	79
СЕКЦИЯ 12. ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ	84
Павлентій Іван Федорович	
Щодо застосування заходів заохочення в кримінально-виконавчому праві	84

Секция 1.

АРХИТЕКТУРА

*Александрова Наталья Игоревна
магистрант кафедры архитектуры
Липецкого государственного технического университета
г. Липецк, Россия*

ВЕРТИКАЛЬНОЕ ОЗЕЛЕНЕНИЕ ЗДАНИЯ — МЕТОД ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ

Введение. В настоящее время во всем мире остро стоит вопрос об энергосбережении.

При строительстве архитектор пытается спроектировать свой объект так, чтобы потери и затраты на энергии были минимальны. Сделать это можно с помощью ряда систем, позволяющих вырабатывать естественную энергии и при помощи некоторых мероприятий, которые позволяют наше тепло сохранять.

Актуальность. В Европе систему вертикального озеленения изучают и применяют уже давно (рис. 1). Но в России об этой системе

Рис. 1. Дворец Конгрессов в Витория-Гастейс (Испания)

заговорили только во времена ухудшения экологии[3]. Применяется данная система изредка, хотя имеет свои достоинства [1].

Энергоэффективность. При вертикальном озеленении фасадов заметно меняются показатели энергопотребления:

1. За счет сплошного плотного «зеленого ковра» повышается теплоизоляция стен;
2. Уменьшаются теплотери через ограждающие конструкции;
3. Создается дополнительная солнцезащита (благодаря затемнению фасадов);
4. В жаркий период года создается охлаждение здания за счет испарения влаги и снижения скорости ветра [2].

Растения, создавая тень, уменьшают температурный градиент на внутренней и внешней поверхности ограждающих конструкции. Так же, уменьшается теплопроводность стен и инфильтрация воздуха внутрь помещения, что приводит к снижению потребления электроэнергии зданием.

Рис. 2. Consorcio project (Сантьяго, Чили)

Достоинства. Конечно, важным достоинством фасадного озеленения является энергоэффективность, но помимо этого данная система имеет множество других положительных преимуществ.

1. Экологичность. Растения улучшают состояние атмосферы.

2. Эстетическое восприятие. При серых бетонных постройках в городах фасадное озеленение приятно отразится на психологическом состоянии жителей.

3. Шумозащита и звукоизоляция. Зеленый покров создает барьер шумовым загрязнениям города.

Вывод. Фасадное озеленение является хорошим мероприятием по увеличению энергоэффективности здания. Применение систем вертикального озеленения позволит не только улучшить состояние внутри зданий, но и всей атмосферы в целом.

Литература

1. Родионова Е. С., Попова Г. Н., Складнев А. И. Альтернативные методы строительства / Е. С. Родионова, Г. Н. Попова, А. И. Складнев // Тенденции развития современной науки сборник тезисов докладов научной конференции студентов и аспирантов Липецкого государственного технического университета: в 2-х частях. — 2017. — С. 457–459.

2. Складнев А.И., Шкатова М.В. Вопросы внедрения принципов энергоэффективности в жилые здания на примере г. Липецка / А. И. Складнев, М. В. Шкатова // Сборник статей по материалам IV международной научно-практической конференции № 2 (50), Новосибирск. Издательство АИС «Сиб АК», 2016. — с. 158–165.

3. Коростелева Ю.А., Рогатовских Т.М. Проблемы развития нетрадиционной энергетики в строительстве / Ю.А. Коростелева, Т.М. Рогатовских // Тенденции развития современной науки сборник тезисов докладов научной конференции студентов и аспирантов Липецкого государственного технического университета: в 2-х частях. Липецк. — 2017. — с. 394–395.

Чернов Роман Сергеевич
*магистрант кафедры «Урбанистика и теория архитектуры»
Волгоградского государственного технического университета
г. Волгоград, Россия*

ОСОБЕННОСТИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ИНДУСТРИАЛЬНЫХ ПАРКОВ И ИХ КЛАССИФИКАЦИОННЫЕ ПРИЗНАКИ

В отечественной экономической литературе не имеется общего мнения касательно механизмов создания, развития и оценки эффективности индустриальных парков. Единого подхода по данной теме не разработано и на законодательном уровне. Несмотря на то, что процесс организации и развития отечественных и зарубежных комплексов имеет ряд больших различий, индустриальные парки как метод территориальной организации современных промышленных комплексов давно признаны во всем мире одной из наиболее успешных форм организации производства [1, с. 78–91].

Цель работы: проанализировать особенности проектирования индустриальных парков.

Основные задачи:

- ознакомиться с типологией индустриальных парков;
- проанализировать отечественный опыт проектирования индустриальных парков;
- выявить основные признаки индустриальных парков;

Объект исследования: планировочная структура индустриальных парков.

Предмет исследования: методология проектирования индустриальных парков.

Одним из важных условий успешного функционирования отечественной экономики является увеличение темпов развития Российской промышленности, привлечение инвесторов, внедрение инновации для расширения воспроизводства сектора народного хозяйства. Индустриальные парки, успешно функционируют в большинстве стран с развитым промышленным сектором. Таким образом, новые комплексы могут стать одной из важных сил, движущих вперед нашу

экономику, преодолеть ресурсную зависимость российской экономики, повысить конкурентоспособность на мировом рынке, способствовать развитию промышленности. Следовательно, можно прийти к выводу, что индустриальные парки:

- создают фундамент для стабильного долгосрочного развития промышленного потенциала конкретного региона;
- содействуют созданию новых рабочих мест;
- понижению уровня импортозависимости;
- образованию комфортной общественно-деловой среды,
- росту интеллектуального потенциала;
- увеличению налоговых притоков в бюджет.

Привлекая в качестве резидентов свертехнологичные производства, индустриальные парки представляются инновационной частью, которая может являться залогом социально-экономического развития России [2].

Историческая справка

Развитие индустриальных парков в РФ начало свое развитие в конце 90-х годов прошлого столетия. Изначально парк — это промышленная площадка, направленная на развитие определенного производства. В дальнейшем, развитие деятельности по созданию индустриальных парков было обусловлено развитием отечественной автопромышленности. Вслед за автомобильной отраслью интенсивно развивались нефтехимическая, фармацевтическая и сельскохозяйственная отрасли.

В России быстрое строительство индустриальных парков стартовало с 2006 г. (в связи с принятием закона об особых экономических зонах). Вначале их деятельность характеризовалась недостатком подготовленных и снабженных энергоресурсами мест для размещения предприятий. В 2009–2010 гг., под влиянием спада рыночной экономики, развитие индустриальных парков в России возымело свое продолжение. На фоне увеличения внутреннего рынка и роста объемов промышленного производства начало увеличиваться количество высококачественных индустриальных парков: появилась потребность (в том числе со стороны иностранных компаний) на готовые организованные промышленные территории, которые снабжены доступной инфраструктурой [3, с. 139–143].

Понятие «индустриальный парк». Типология

Существуют два понятия, которые рассматриваются как равносильные термины — индустриальный и промышленный парк. Российская

Ассоциация индустриальных парков определяет индустриальный парк как «специально организованную для размещения новых производств территорию с инженерной инфраструктурой, необходимой административно-правовой базой, управляемую специализированной компанией».

Промышленный парк — это особая территория, на которой связаны промышленные и иные предприятия с помощью общей инфраструктуры и производственной взаимосвязи [3, с. 139–143].

В зависимости от типологии площадок для производства, индустриальные парки подразделяются на 3 типа:

1. Greenfield — индустриальный парк, предоставляющий земельный участок под строительство зданий и сооружений для производства, дающий возможность предложения услуг по строительству согласно требований заказчика. Большинство индустриальных парков РФ (около 70 %) являются проектами «Greenfield», созданными на новых территориях, на которых ранее не было промышленного производства. Одним из первых крупных проектов в России по реализации передового индустриального парка этого типа стал проект «Марьино СПб» в Санкт-Петербурге.

2. Brownfield — индустриальный парк, имеющий производственные помещения, готовые для сдачи в аренду или продажи резиденту. Есть два варианта открытия индустриального парка по схеме «brownfield»:

- первый — предприятие покупает для последующей продажи и сдачи производственных площадей в аренду;
- второй вариант — это строительство арендодателем офисных или производственно-складских корпусов под гарантию долгосрочной аренды со стороны арендатора. Сюда так же можно причислить схемы «lease-back», когда потребитель строит на территории арендодателя объекты для своих потребностей, изначально договариваясь, что с момента эксплуатации управляющая компания выкупает у него объект при условии, что потребитель возьмет его обратно в длительную аренду.

3. Комплексный парк — тип, располагающий и землей для строительства, и недвижимостью для аренды или продажи [4, с. 184–188].

Отечественные примеры реализации индустриальных парков на промышленных территориях

Развитие многих крупнейших современных городов связано с проблемой переустройства территорий крупных, в основном, индустриальных комплексов. Это обусловлено тем, что часть заводов перестали выполнять основную задачу, а зачастую вообще перестали функционировать. Целесообразность реорганизации данных объек-

тов, ввода новых, современных функций, требуемых тем или иным территориям города, обуславливает экономическое, эстетическое, социальное, культурное и психологическое развитие города. Одним из выходов из сложившейся ситуации становится организация на территориях промышленных предприятий индустриальных парков. В отечественной практике был ряд примеров успешного освоения территории:

Индустриальный парк «DEGA Ногинск» (рис. 1, 2)

Индустриальный парк «DEGA-Ногинск» — самый крупный частный парк на территории страны. Резидентам предлагается аренда или выкуп промышленных участков земли с инженерной инфраструктурой; строительство производственных или складских объектов. Парк отлично подходит для предприятий, для которых имеет значение близкое расположение к Москве.

Типология индустриального парка: greenfield.

Профиль: универсальный промышленный парк — фармацевтическая, IT, пищевая, химическая, металлообрабатывающая и пр. отрасли.

Рис. 1

Рис. 2

Индустриальный парк «Строительные материалы Башкортостана» (рис. 3)

Индустриальный парк «Строительные материалы Башкортостана» находится в северо-западной части Республики Башкортостан, на территории промышленно-строительной базы Башкирской АЭС.

В состав Индустриального парка входит 72 сооружения производственной площадки строительной базы Башкирской АЭС.

Цели строительства Индустриального парка «Строительные материалы Башкортостана»:

- распределение производств с применением потенциала промышленно-строительной базы Башкирской АЭС;

Рис. 3

- создание условий для внедрения отечественных и иностранных вложений;
 - стимулирование развития промышленного производства;
 - гарантирование занятости работоспособному населению города.
- Типология индустриального парка: brownfield.

Индустриальный парк «Росва» (рис. 4)

С приходом в регион больших иностранных промышленников Правительство Калужской области утвердило проект создания транспортно-логистической зоны с привлечением в область мировых логи-

Рис. 4

стических операторов, таких как Жефко, Грин Лоджистикс, Ренус Лоджистикс, Трансконтейнер и др.

На территории индустриального парка построен таможенно-логистический терминал «Росва», направленный на обеспечение резидентов индустриальных парков Калужской области транспортно-логистической инфраструктурой и предложение транспортно-логистических услуг.

Типология индустриального парка: greenfield.

Индустриальный парк «Грабцево» (рис. 5)

Индустриальный парк «Грабцево» находится в границе г. Калуга. Организатором строительства индустриального парка для размещения производств разнообразной отраслевой ориентированности стало Правительство Калужской области в лице министерства экономического развития Калужской области.

Типология индустриального парка: greenfield.

Рис. 5

Индустриальный парк «Балтийский Промышленный Парк» (рис. 6)

Балтийский промышленный парк считается крупнейшим современным индустриальным парком в Калининградской области с сформированной инфраструктурой: энерго и водоснабжением, очистными сооружениями, авто и железнодорожным транспортом, складскими и офисными зданиями, системами телекоммуникаций, пожарной безопасности, а также ремонтными и транспортными службами.

Ведущее направление развития Балтийского промышленного парка: организация в Калининградской области огромного биохими-

Рис. 6

ческого кластера, состоящего из группы предприятий, направленных на развитие инновационных технологий в области био- и традиционной химии.

Типология индустриального парка: greenfield.

Промышленная зона «Заволжье» (рис. 7, 8)

Промышленная зона «Заволжье» — территория с централизованной современной инженерной и транспортной инфраструктурой под распределение предприятий различной отраслевой направленности в Заволжском районе Ульяновска.

Типология индустриального парка: greenfield.

Рис. 7

Рис. 8

Выводы. Проанализировав отечественный опыт, можно выявить следующие признаки, характерные для индустриальных парков:

- единый комплекс объектов недвижимости, в котором располагаются производства субъектов малого и среднего бизнеса;
- наличие управляющей компании, являющейся единым оператором комплекса объектов недвижимости промышленного парка, и предоставляющей услуги резидентам комплекса;
- общая концепция создания и развития парка, включающая мероприятия по организации производств субъектами малого и среднего бизнеса и организации новых рабочих мест;
- наличие инженерной инфраструктуры, требуемой для создания производственного процесса.

Нажитый положительный опыт строительства индустриальных парков в промышленно развитых странах дает возможность признать необходимость поддержки данного процесса в нашей стране. Он позволит оживить промышленное производство, привлечь прямые капиталовложения, гарантировать баланс, функциональность и комплексность социально-экономического развития зон, создать новые места приложения труда, решить проблему исключения промышленных предприятий из центров городов [2].

Литература

1. Беленов О.Н, Шурчкова Ю.В., Смольянинова Т.Ю. Индустриальные парки в России и за рубежом: опыт создания и развития / Беленов О.Н, Шурчкова Ю.В., Смольянинова Т.Ю // Современная экономика: проблемы и решения. — 2014. — № 7(55). — с. 78–91.
2. Беленов О.Н, Шурчкова Ю.В., Смольянинова Т.Ю. Индустриальные парки: сущность и основные характеристики / Беленов О.Н, Шурчкова Ю.В., Смольянинова Т.Ю // Региональная экономика и управление: электронный научный журнал. — 2013. — № 1 (33).
3. Хижняков Б.П. Индустриальный парк: понятие, история, законодательные аспекты / Хижняков Б.П // Социально-экономические явления и процессы. — 2015. — Т. 10. — № 8. — с. 139–143.
4. Хижняков Б.П. Особенности индустриальных парков и их классификационные признаки / Хижняков Б.П // Социально-экономические явления и процессы. — 2015. — Т. 10. — № 10. — с. 184–188.

Секция 2.

ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ НАУКИ

Тульникова Мария Олеговна
магистр
Кубанского государственного университета
г. Краснодар, Россия

ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОЕ РАЙОНИРОВАНИЕ МАНГИСТАУСКОЙ ОБЛАСТИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

В перспективе внутренний туризм в Республике Казахстан должен стать источником развития регионов, обладающих большим туристско-рекреационным потенциалом. В связи с наличием богатых природно-климатических условий, выгодным географическим положением и рядом других благоприятных условий, способствующих развитию рекреации, но недостаточным уровнем развития туризма в регионе, туристский комплекс Мангистауской области как объект исследования представляет собой значительный научный интерес [2].

Мангистауская область располагается в юго-западной части Республики Казахстан, в пустынной зоне, на восточном побережье Каспия. Область включает в себя плато Устюрт, полуостров Мангышлак, полуостров Бузачи, соры Кайдак и Мертвый Кутук. На севере и западе омывается Каспийским морем, на северо-востоке граничит с Актюбинской и Атырауской областями Республики Казахстан, на востоке граничит с Узбекистаном, на юге с Туркменией. Административным центром области является г. Актау.

Рекреационное районирование территории полуострова Мангышлак, учитывающее ее природные и социально-экономические условия, дало возможность выявить несколько рекреационных районов для развития различных туристских направлений [1].

Все предполагаемые туристско-рекреационные районы разграничены по геоморфологическому признаку (рельеф, климат, ландшафт

и др.), что дает возможность определить специализацию каждого из данных районов.

В обозначенных туристско-рекреационных районах могут быть созданы туристские центры различной направленности и объекты для приема и размещения отдельных туристических групп (познавательного, научного, спортивного, экстремального направления).

Территория Мангистауской области может быть разделена на четыре рекреационных района:

- 1) Северный;
- 2) Центральный;
- 3) Восточный;
- 4) Южный.

Северный Мангистауский туристско-рекреационный район расположен к северо-востоку от гор Мангистау. На территории данного района расположена впадина Мертвый Култук, барханные пески Сам и Кызылжум.

Северный район обладает условиями для развития туризма: наличие уникальных археологических памятников и памятников народной архитектуры (мечети, некрополи и т.д.), пустынный ландшафт.

На территории Северного туристско-рекреационного района возможно развитие следующих направлений туризма:

- научный (биологический, палеонтологический);
- экстремальный (джиппинг, походы);
- спортивный (велотуризм, дайвинг);
- пляжный.

В связи со значительной удаленностью Северного района от центра Мангистауской области, развитие обозначенных видов туризма затруднено отсутствием транспортной доступности.

Центральный Мангистауский (горный) туристско-рекреационный район расположен в центральной части области. Невысокие Мангистауские горы здесь протянулись с северо-запада на юго-восток, наивысшей точкой которых является гора Бешоки (556 м.). Горы Мангистау состоят из двух хребтов: Актау и Каратау. Данные хребты сильно изрезаны, встречаются живописные ущелья (Аусары, Самал, Сарысу) с отвесными скалами и уступами, имеются выходы родниковой воды, разнообразна растительность. Горы причудливых форм в виде юрт, замков и дворцов, возвышаются в долинах.

Район располагает условиями для развития сразу нескольких видов туризма: развитая транспортная доступность большинства туристских объектов, разнообразные типы рельефов способствуют развитию горного туризма и альпинизма, наличие горного комплекса

для научного и познавательного туризма, наличие уникальных археологических памятников, большое число минеральных источников.

На территории Центрального туристско-рекреационного района возможно развитие следующих направлений туризма:

- познавательный (экскурсии);
- научный (биологический, археологический и др.);
- спортивный (велотуризм, парапланиризм, конный и др.);
- пляжный;
- экстремальный (походы, джиппинг);
- лечебный (бальнеологический);
- религиозный (паломничество).

Восточный Мангистауский туристско-рекреационный район расположен восточнее Центрального Мангистау и включает в себя плато Устюрт, где находятся возвышения с отвесными обрывами, высотой до 300 м.

Район располагает условиями для развития сразу нескольких видов туризма: разнообразные типы рельефа для развития горного туризма, наличие на территории района Устюртского биосферного заповедника для познавательного и научного туризма, наличие уникальных археологических памятников (подземные и наземные мечети, некрополи, палеонтологические стоянки, руины древних городов), большое число минеральных источников.

На территории Восточного туристско-рекреационного района возможно развитие следующих направлений туризма:

- научный (биологический, археологический и др.);
- экстремальный (джиппинг, походы);
- религиозный (паломничество).

Южный Мангистауский туристско-рекреационный район простирается от гор Мангистау до границы с Туркменистаном. Рельеф Южного Мангистауского района представлен обширным плато Мангышлак с многочисленными впадинами различного размера, расположенными ниже уровня моря, такими как впадина Карагие (132 м.).

Район располагает условиями для развития сразу нескольких видов туризма: хорошая транспортная доступность (автомобильный и водный транспорт), наличие уникального водного объекта — Каспийского моря, в районе расположен областной центр — г. Актау, наличие в пределах района Карагие-Каракольского заказника, наличие археологических памятников и уникальных памятников народного зодчества (подземные и наземные мечети, некрополи), развитая туристская инфраструктура (наличие домов и баз отдыха, санаториев, гостиниц и гостевых домов), наличие минеральных источников.

На территории Восточного туристско-рекреационного района возможно развитие следующих направлений туризма:

- научный (биологический, археологический и др.);
- религиозный (паломничество).
- экстремальный (джиппинг, походы);
- пляжный;
- спортивный (велотуризм, парапланиризм, конный и др.);
- познавательный (экскурсии);
- лечебный (бальнеологический).

Южный район наиболее развит с точки зрения туризма и рекреации. В ближайшем будущем, в соответствии с «Программой развития Мангистауской области 2016–2020 гг.» здесь будет наращиваться туристская инфраструктура, развиваться транспортная сеть. Строительство медицинских центров и санаториев даст толчок к развитию медицинского туризма на территории рекреационного района [3].

Мангистауская область имеет все необходимые условия для развития на своей территории санаторно-курортного лечения, пляжного отдыха, этнографического туризма и других видов отдыха.

Литература

1. Мармилов А. Н. Памятники древней культуры Мангышлака как мотивация развития познавательного туризма / А. Н. Мармилов // Южнороссийский вестник геологии, географии и глобальной энергии. — 2012.
2. Программа развития Мангистауской области 2016–2020 гг. [Электронный ресурс]: Официальный сайт акимата Мангистауской области. URL: <http://mangystau.gov.kz/ru/page/view/4585>.
3. Серебрякова О. А. Геоэкологические особенности освоения нефтей юго-восточного Прикаспия / О. А. Серебрякова // Геология, география и глобальная энергия. — 2012.

Тұрсын Іңкәр Ғибадатқызы

*Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
2 курс магистранты
Астана қ., Қазақстан Республикасы*

Ауезова Зауре Таңатаровна

*г.ғ.д., профессор
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Астана қ., Қазақстан Республикасы*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЖАҢА ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ГЕОСАЯСИ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ТЕМІР ЖОЛ ТРАНСПОРТ ЖҮЙЕСІ

Көлік — экономика инфрақұрылымын қалыптастыратын салалардың бірі болып табылады. Темір жол көлігі — Қазақстан экономикасын дамытуда басты роль ойнап, жолаушылар мен жүктерді тасымалдаудың негізгі бөлігін атқару арқылы мемлекеттің көлік жүйесінің негізі болып табылады. Қазақстан темір жол торабының инфрақұрылымы республиканың барлық аймақтарын өзара байланыстырып, басқа көрші мемлекеттердің темір жол тораптарымен 15 байланыс нүктесіне ие, оның ішінде он бірі Ресей Федерациясымен. Қазақстан Республикасының территориясының үлкендігі және көптеген ірі кәсіпорындардың шикізатты экспорттауға бағытталуы негізінде мемлекетіміздің темір жолдарының ролі барлық отандық экономика үшін стратегиялық тұрғыда маңызды. Жүктердің көптеген түрлері үшін темір жол көлігі бәсекелестігі жоқ көлік болып табылады. Халық шаруашылығының барлық салаларын біріңғай жүйеге біріктіретін теміржол көлігінің тұрақты жұмыс істеуі, Қазақстанның тұрақты экономикалық өсуінің қажетті шарты болып табылады [1]. Қазақстан экономикасының шикізатты бағытына байланысты, теміржол көлігі Қазақстан Республикасының көлік-коммуникациялық кешенінде маңызды роль ойнайды. Қазақстан Республикасының статистика бойынша агенттігінің мәліметтеріне сәйкес 2017 жылы барлық көлік түрінің жүк айналымында оның (теміржол

көлігінің) үлесі 63 % құрады [2]. Тасымалдауға берілетін негізгі тауарлы өнім, бұл автомобиль көлігімен тасымалдау тиімді емес болатын көмір, бидай, мұнай, руда, минералды тыңайтқыштар және т.б. сияқты массалы құйылмалы және төгілетін (насыпные) жүктер болып табылады. Қазақстанның географиялық жағдайлары (теңізге тікелей шығу жолының, кеме жүзетін өзендердің жоқ болуы), территорияның үлкендігі, өндіруші күштерді орналастыру мен өндірістің шикізатты құрылымы, автожол инфрақұрылымының дамымауы теміржол көлігінің мемлекет экономикасындағы ролін өте жоғары орынға апарды. Оның маңызы болашақта да өзгермейді. Оған қоса, Евразия орталығында орналасқандықтан, Қазақстан 5 халықаралық теміржол көлігінің дәліздерімен өз инфрақұрылымы арқылы транзит көлемін көбейту мүмкіншілігіне ие. Олардың негізгісі болашақта Оңтүстік Шығыс Азия-Батыс Еуропа теңіз қатынасына бәсекелес бола алатын Трансазиялық бағыт. Тынық мұхит жағалауларынан басталып, Батыс Еуропа шекараларына дейін трансазиялық бағыттың жалпы ұзындығы 11000 км. құрайды, оның 4000 км. Қытай жеріне, ал 1800 км. Қазақстанға келеді. Трансазиялық бағыт бойынша жүк тасымалдау 23–26 күн құрайды, ал қашықтығы Транссібір бағытына қарағанда 2000–3000 км. қысқа. Қазақстан Республикасының территориясы 2,7 млн шаршы км. құрап, ұзындығы 14000 км-ге жуық теміржол торабына ие. Бұл темір жолдар қазіргі кезде «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясының иелігінде болып, мемлекетіміздің басты көлік артериясы болып табылады. Оның экономикасының негізін металлургиялық, отын, минералды тыңайтқыштар, мұнай, ауыл шаруашылық салалары құрайды. Қазақстан Республикасының темір жолдары арқылы халықаралық тасымалдаулар Оңтүстік Шығыс Азия мен Еуропа арасындағы байланысты сәтті жүргізуге мүмкіндік береді. Оңтүстік Шығыс Азия теңіз кемежайларынан Батыс Еуропа мемлекеттері және олардың теңіз кемежайларына дейін созылған Еуро-Азиялық магистраль, сонымен қатар Азия мемлекеттерін өзара және Еуропа елдерімен байланыстыратын Трансазиялық магистраль «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясының темір жолдарын пайдалану негізінде қалыптаса, жоғары көліктік транзиттік әлуетке қол жеткізуге мүмкіндік береді [3].

Республикамыздың материк орталығында орналасуы, оған транзиттік дәліздердің көпжақтылығын қамтамасыз ете, құрлықтың әртүрлі бөліктері арасында байланыстырушы буын ролін тиімді атқаруға жағдай жасайды. Қазақстан, оның территориясы арқылы өтетін барлық 6 халықаралық теміржол дәліздерін дамытуға талпынуда. БҰҰ ЭСКАТО сыныптамасы бойынша бұл:

- Трансазиялық теміржол магистралінің солтүстік дәлізі. Қазақстан ішінде оны Друзба-Петропавл учаскесі құрайды. Бұл жердегі ерекшелік, ол учаскенің техникалық жабдықтандырылуы және республикамыздың экономикалық дамыған облыстары арқылы өтуі. Бұл жағдай оны халықаралық контейнерлік поездарды өткізу бойынша БҰҰ ЭСКАТО жобасының ішінде басымды етеді. Солтүстік дәліз бойынша жеткізу қашықтығы ұқсас дәліздерден 1700 км-ге аз, ал теңіз жолдарымен салыстырғанда бірнеше мың километрге аз болып табылады. Контейнерлік поездар Қазақстанның солтүстік дәліз учаскесі арқылы тәулігіне 1000 км. жылдамдықпен өтуі мүмкін. Нәтижесінде теңіз жолымен салыстырғанда уақыт ұтысы екі есе.
- Трансазиялық теміржол магистралінің Орталық дәлізі. Қазақстан ішінде оны Друзба –Шенгелді учаскесі құрайды. Бұл дәліз Азия-Тынық мұхит аймағы мемлекеттерінің Орталық Азия және Таяу Шығыс мемлекеттерінің экономикалық байланыстары үшін маңызды болып табылады. Бұл дәліз бойынша транзиттік тасымалдаулар жақын болашақта өседі;
- Ортаазиялық дәліз-Өзенки-Илецк- Шенгелді учаскесі;
- Батыс дәлізі- Ақсарай-Бейнеу-Ақтау кемежайы учаскесі;
- Солтүстік-Оңтүстік дәлізі-Қазақстан территориясы бойынша Өзенки-Қандыағаш-Мақат-Бейнеу-Маңғышлақ-Өзен-Қазанжық учаскелері арқылы өтеді;
- ТРАСЕКА (Еуропа-Кавказ-Азия көлік дәлізі). ТАСИС мемлекетаралық бағдарлама ішінде жүзеге асырылып, Каспий теңізі мен Кавказ мемлекеттерінің территориялары арқылы Еуропа мен Орталық Азия мемлекеттерінің теміржол тораптарын біріктіруге бағытталған [4].

2017 жылы көлік саласындағы негізгі жетістіктердің бірі — Қазақстанның көлік логистикасының тиімділігі бойынша халықаралық рейтингтегі (LPI халықаралық банкі) көрсеткішін жақсартуы. Қазақстан 88 орыннан 77 орынға дейін көтерілді, яғни еліміздегі көлік кешенінің, әсіресе темір жол транспорт жүйесінің даму келешегі зор және Қазақстанның жаңа әлеуметтік-экономикалық, геосаяси жағдайында алатын орны ерекше [2].

Теміржол транспорт жүйесі Қазақстанның көлік кешені жүйесінің маңызды құрамдастарының бірі болып табылады. Ел экономикасының негізгі салаларының (агроөнеркәсіп, отын-энергетика, тау-кен, металлургия, құрылыс және басқалары) қалыптасуы негізінде қажеттілігін ескере отырып дамыды. Теміржол көлігі Қазақстандағы негізгі көлік түрі болып табылады, оның республикадағы жүк

айналымындағы үлесі 2015 жылғы көрсеткіш бойынша 55,3 % — ды құрады. Тасымалданған тауарлар саны бойынша теміржол көлігінің үлесі 2015 жылы 12,2 % -дан 2010 жылы 10,9 % — ға дейін төмендеді. Жолаушылар тасымалдарында теміржол транспорт жүйесінің үлесі жолаушылар тасымалының шамамен 10 % құрайды. Бұл көрсеткіштер көліктік қызметтер нарығындағы теміржол көлігінің үлесін бірте-бірте азайтады. Темір жол кешенінің инфрақұрылымына екі фактор тікелей әсерін тигізеді: біріншіден, облысаралық және республикалық деңгейдегі көлік қозғалысының өсуі, екіншіден, транзиттік жүк ағындарының өсуі. Сонымен қатар, республикада өңірлер арасында жүк тасымалдау үшін теміржол желісі әлі күнге дейін толық жетілмеген [5]. Теміржол транспорт кешенінің дамытудың стратегиялық негіздері Қазақстан Республикасының көлік инфрақұрылымын дамытудың «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының (бұдан әрі — ҚТЖ) 2020 жылға дейінгі даму стратегиясында белгіленді. Құжаттар теміржол кешенінің оңтайлы жүйесін қалыптастыруға, қызметтердің тиімділігі мен сапасын арттыруға, саланың негізгі құралдарын жаңартуға және жаңғыртуға бағытталған. Алайда, теміржол кешенінің дамуында халықтың көлік қызметтеріне деген қажеттіліктерін қанағаттандыру деңгейі мен экономика саласын дамытуда кедергі келтіретін бірқатар мәселелер бар. Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспарында теміржол транспорт саласындағы міндеттер мемлекеттік реттеуді жетілдіріп, жеке бастама үшін тартымды жағдайлар жасау бойынша бірқатар шараларды іске асырады. Өнеркәсіптің институционалдық құрылымындағы өзгерістер инфрақұрылымның және тасымалдау жұмыстарының ұйымдастырушылық, қаржылық және операциялық бөлінуінің негізінде болады. Мемлекет көліктік қызметтің бағалық реттелуіне араласпайды. Тәуелсіз тасымалдаушыларға магистральды теміржол инфрақұрылымына қолжетімділік қамтамасыз етіледі және субсидияланатын жоғалатын элеуметтік маңызы бар тасымалдарды жүзеге асырады [6]. Дегенмен, темір жол көлігінің деңгейін талап етілетін деңгейге дейін қамтамасыз ететін бірқатар мәселелер жоспарлар мен бағдарламаларда көрсетілмеген. Бұл заманауи қызметкерлерді даярлау, логистиканы дамыту, теміржол көлігін дамытуда мемлекеттік қолдауды үйлестіру деңгейін жоғарылату (оның ішінде тасымалдау қажеттіліктерін болжау, жылжымалы құрамды пайдалануды оңтайландыру және т.б.). Қазақстан экономикасының қажеттілігі, республиканың интеграциялық бірлестіктерге қатысуын жаңдандыру, теміржол көлігінің нарықтық қатынастарды дамытуға, халыққа

ралық транзиттік тасымалдарға қатысуына бірден-бір бейімделуіне жағдай жасауға мүмкіндік беретін тиімді шараларды жүзеге асыруын болжайды. Бұл инвестицияларды тартуды, мемлекеттік реттеудің және корпоративтік басқарудың тиісті деңгейін, сондай-ақ заманауи халықаралық технологиялар мен тасымалдауды ұйымдастыруда тәжірибелі мамандарды даярлауды талап етеді.

Әдебиет

1. Ермаков В. С. Казахстан в современном мире. — Алматы: ИД Жибек Жолы, 2007. — 208 б.
2. ҚР Статистика агенттігінің мәліметтері www.stat.gov
3. Бекмогамбетов М.М Проблемы развития автомобильного и городского транспорта Республики Казахстан. — Алматы: 2006. — С. 201–305.
4. Бекмогамбетов М. М. Автомобильный транспорт Казахстана: этапы становления и развития. — Алматы: 2005. — Б. 94–190.
5. Бекмогамбетов М. М., Смирнова С. Л. Транспортная система Республики Казахстан: современное состояние и проблемы развития. — Алматы: Арыс, 2005. — Б. 98–167.
6. Бекмогамбетов М.М, Жумагулов Р. Б. Транспортная система Казахстана в современных условиях. — Алматы: Арыс, 2005. — С. 65–97.

Секція 3.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ

Прокопенко Ольга Сергіївна
*аспірант кафедри публічного управління та адміністрування
Інституту державного управління
Чорноморського національного університету імені Петра Могили
м. Миколаїв, Україна*

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ НЕПОВНИХ СІМЕЙ В УКРАЇНІ

На сьогодні, феномен «неповні сім'ї» стає постійним явищем та повсякденною реальністю в Україні.

Кількість таких сімей не тільки не зменшується, а зростає рік у рік. Точну кількість неповних сімей вирахувати досить складно. Її можливо тільки визначити за обсягом отриманих допомог. Так, за даними Державної служби статистики України та Міністерства соціальної політики України, за станом на 01.01.2015 допомогу на дітей одиноким особам (матерям, удовам, удівцям, усиновителям) в Україні отримувало 208,9 тис. осіб, а за станом на 01.01.2018 всього отримувало таку допомогу 320,5 тис. осіб [1, с. 303; 9, с. 39].

Такі дані свідчать, що протягом трьох років, в Україні відбулося збільшення таких сімей на 35 %.

Наявність у суспільстві неповних сімей пов'язана, насамперед, із розлученнями, позашлюбною народжуваністю, втратою одного з батьків (овдовінням). Така сім'я стикається з однаковими труднощами незалежно від причин, з яких вона стала неповною. Чи народжується дитина поза шлюбом, чи залишається без одного з батьків унаслідок його смерті, офіційного розлучення або просто не проживання з сім'єю, вона опиняється в умовах диспропорційної сім'ї. Тому, дуже важливо, щоб такі сім'ї відчували підтримку з боку держави у вигляді соціальних допомог. Водночас, законодавець же як підставу для посилення соціальної допомоги неповній сім'ї враховував лише одну із зазначених вище обставин — народження дитини поза шлюбом.

Так, у статті 18¹ Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» [6] одинокою матір'ю визнається жінка, яка не перебуває в шлюбі, виховує дитину без батька, причому у свідоцтві про її народження немає запису про батька або такий запис зроблено зі слів матері.

Допомога на дітей одиницями матерям призначатиметься у розмірі, що дорівнює різниці між 100 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні 6 місяців. Так, у 2018 році максимальний розмір такої допомоги становить: для дитини віком до 6 років: з 1 січня 2018 року — 1492 грн., з 1 травня — 1559 грн.; для дитини віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2018 року — 1860 грн., з 1 травня — 1944 грн; від 18 до 23 років (за умови їх навчання): з 1 січня 2018 року — 1762 грн., з 1 травня — 1841 грн. [2].

Крім того, держава забезпечує іншими додатковими гарантіями неповні сім'ї. Так, на законодавчому рівні, закріплено, що одинокі матері (батьки) з дітьми мають право на отримання таких видів матеріальної допомоги: 1) пенсію в разі втрати годувальника, якщо батько — вдівець; 2) державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям; 3) державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам.

Слід відмітити, що в державі особливої актуальності набуває проблема забезпечення гідних умов для дітей, які народилися в неповній сім'ї. Особливо, права дитини в тих неповних сім'ях, які набули такий статус у зв'язку з розлученням батьків. Так, за даними Міністерства юстиції України [4], сьогодні в Україні майже 600 тис. дітей не отримують жодної допомоги від одного з батьків, вони піддаються «економічному насиллю» через несплату аліментів.

Стаття 179 Сімейного кодексу України закріплює право дитини на одержання аліментів від своїх батьків, але реалізація цього права не завжди забезпечується в умовах реального життя. Ця проблема особливо актуальна, оскільки порушені зв'язки між регіонами, відчутно зросла міграція населення, система аліментування недосконала, багато в чому застаріла, не сприяє позитиву в цьому питанні наявність великої кількості підприємств недержавного сектора, найчастіше не підконтрольних державним органам. Усе це робить неможливим або вкрай ускладненим стягнення аліментів на утримання дитини, що призводило до порушення її прав [8].

Установлення доплати на дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не вирішує проблеми. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 року № 189, тимчасова допомога

призначається дитині віком до 18 років у разі, коли: рішення суду про стягнення аліментів з одного з батьків не виконується у зв'язку з ухиленням від сплати аліментів або відсутністю у боржника коштів та іншого майна, на які за законом може бути звернено стягнення; стосовно одного з батьків здійснюється кримінальне провадження або він перебуває на примусовому лікуванні, у місцях позбавлення волі, якого визнано в установленому порядку недієздатним, а також перебуває на строковій військовій службі; місце проживання (перебування) одного з батьків не встановлено [7]. Допомога призначається і виплачується за місцем проживання (перебування) одного з батьків, який утримує дитину, органом праці та соціального захисту населення). Тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів призначатиметься у розмірі, що дорівнює різниці між 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні 6 місяців. Таким чином, максимальна сума грошової допомоги дітям, чії батьки не платять аліменти, в 2018 році становить: дітям до 6 років: з 01.01.2018 — 746 гривень, з 01.05.2018 — 779,5 гривень; дітям 6–18 років: з 01.01.2018 — 930 гривень, з 01.05.2018 — 972 гривні [3].

Враховуючи існуючі прогалини та колізії у регулюванні процедури стягнення аліментів, з початку 2018 року в Україні розпочалась, так звана, реформа аліментів, яка була запущена Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом удосконалення порядку стягнення аліментів» від 07 грудня 2018 року № 2234-VIII, який набув чинності 06 лютого 2018 року. Закон насамперед спрямований на впровадження нових механізмів, пов'язаних із примусовим виконанням рішень судів про стягнення аліментів. Особливістю нових новел законодавства є те, що з'являються додаткові засоби примусового виконання рішень, які можуть бути застосовані до боржників із заборгованістю зі сплати аліментів у розмірі, що сукупно перевищує суму платежів за шість місяців. Основне нововведення полягає в тому, що відтепер такі заходи державні виконавці застосовуватимуть без участі суду [5]. Так, за даними Міністерства юстиції України, після початку дії Закону обсяг повернутої заборгованості зріс по всій країні. Новий Закон забезпечив державних виконавців дієвими засобами впливу на батьків, які не хотіли добровільно утримувати своїх нащадків. З початку року 118 тисяч неплатників позбавили права виїжджати за межі України; понад 119 тисяч боржників обмежено у праві користуватися автомобілем і зброєю та полювати; 8,7 тисяч боржників оголошено у розшук. Водночас залишається болючим для сімей питання «розмір

аліментів на дитину». Так, в Україні за станом на початок 2018 року мінімальний розмір аліментів складає лише 900 гривень, незалежно від віку і потреб дитини [4]. На сьогодні, Міністерство юстиції України продовжує роботу у напрямку посилення відповідальності батьків за несплату аліментів на законодавчому рівні і вже найближчим часом очікуються нові зміни в цій сфері.

Окрім цього, державою забезпечено інший пакет соціального захисту для неповних сімей, що забезпечує реалізацію додаткових пільг у сфері трудових відносин, зокрема: 1) щорічна додаткова оплачувана відпустка тривалістю 10 календарних днів без урахування святкових і неробочих днів; 2) надання відпустки у зручний час для одинокого батька; 3) щорічна відпустка без збереження заробітної плати тривалістю до 17 календарних днів батьку, який виховує дітей без матері (в тому числі й у разі тривалого перебування матері в лікувальному закладі), що має двох і більше дітей віком до 15 років або дитину-інваліда; 4) щорічна відпустка без збереження заробітної плати батьку, якщо дитина потребує домашнього догляду, тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, а в разі якщо дитина хвора на цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), — не більш як до досягнення дитиною шістнадцятирічного віку.

Водночас немала частка неповних сімей є отримувачами адресної соціальної допомоги (надається адресна безготівкова субсидія для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг); передбачено забезпечення самотніх батьків пільгами при постановці на квартирний облік тощо.

Підсумовуючи можна зазначити, що вирішення проблеми сімей з одним із батьків в державі забезпечується наданням певних видів допомог та пільг, проте, як свідчать згадувані вище суми допомог окремим групам сімей, питання забезпечення гідних умов утримання і виховання дітей із неповних сімей залишається відкритим, і держава має долучитися до його вирішення, у тому числі шляхом законодавчого регулювання відносин щодо матеріального утримання дітей батьками.

Література

1. Діти, жінки та сім'я в Україні: Стат. Збірник / Державна служба статистики України, 2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publzahist_u.htm.
2. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://minjust.gov.ua>.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом удосконалення порядку стягнення аліментів: Закон України від 07 грудня 2018 року № 2234-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2234-19>.
6. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закону України від 21 листопада 1992 року № 2811-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.
7. Про затвердження Порядку призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2006 року № 189 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/189-2006-%D0%BF>.
8. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
9. Соціальний звіт за 2017 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/timeline/?t=0&from=&till=&m=19#tagpanel>.

Секция 4.

МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ

Лаврова Джульетта Ивановна
*доктор медицинских наук, профессор,
профессор кафедры медицинского права,
общественного здоровья и управления здравоохранением
Российская медицинская академия непрерывного
профессионального образования МЗ РФ
г. Москва, Россия*

СОСТОЯНИЕ ИНВАЛИДНОСТИ ВСЛЕДСТВИЕ БОЛЕЗНЕЙ, ВЫЗВАННЫХ ВИЧ-ИНФЕКЦИЕЙ, В РОССИИ

Анализ современного состояния проблемы ВИЧ-инфекции и воздействия данного заболевания на популяцию доказывает влияние данного заболевания, как на конкретного человека, так и на состояние здравоохранения в целом. Основное количество ВИЧ-инфицированных относится к группе от 14 до 50 лет, в которой в обычных условиях смертность самая низкая, но самая высокая доля суммарного спроса на медицинскую помощь. Учитывая, что период времени от заражения до появления клинических форм заболевания составляет в среднем 10–15 лет, в ближайшие годы следует ожидать резкого увеличения численности больных СПИДом. Создавшуюся ситуацию по ВИЧ-инфекции можно назвать критической, так как значительные экономические и людские потери неизбежны. Вопросы профилактики должны включать навыки дотестового и послетестового консультирования, навыки клинической и лабораторной диагностики ВИЧ по месту обследования, установление первичного диагноза, а также вопросы первичной профилактики 3 [1, с. 145–148].

Целью настоящего исследования является анализ показателей инвалидности лиц, повторно освидетельствованных в учреждениях медико-социальной экспертизы, за 6-летний период, включая общее число повторно признанных инвалидами, уровень инвалидности на

10 тысяч взрослого населения, структуру инвалидности по возрасту и тяжести за 2012–2017 гг. Исследование сплошное.

За исследуемый период повторно были признаны инвалидами вследствие ВИЧ-инфекции 36735 человек, в среднем 6122 человека в год. За 6-летний период отмечается увеличение числа повторно признанных инвалидами на 131,0 % (от 3935 человек в 2012 г. до 9091 человека в 2017 г.) с одновременным увеличением уровня инвалидности на 129,4 % (от 0,34 в 2012 г. до 0,78 на 10 тысяч взрослого населения в 2017 г.).

Число инвалидов молодого возраста (до 44 лет) за анализируемый период составляло всего 30162 человека (82,1 % от общего числа повторных инвалидов), с увеличением их числа на 109,1 % (от 3407 человек в 2012 г. до 7191 человека в 2017 г.), в том числе с увеличением уровня инвалидности на 115,2 % (от 0,59 до 1,27 на 10 тысяч взрослого населения).

Число инвалидов среднего возраста (45–54 лет женщины и 45–59 лет мужчины) составляло 6000 человек (16,3 %) и их число также увеличилось на 252,5 % (от 493 человек в 2012 г. до 1738 человек в 2017 г.), а также увеличился уровень инвалидности на 278,9 % (от 0,19 до 0,72 на 10 тысяч взрослого населения).

Инвалиды пенсионного возраста (55 лет и старше женщины и 60 лет и старше мужчины), составляли 573 человека (1,6 %), их число также увеличилось на 362,8 % (от 35 человек в 2012 г. до 162 человек в 2017 г.), в том числе увеличился уровень инвалидности на 300,0 % (от 0,01 до 0,04 на 10 тысяч взрослого населения).

Распределение повторно признанных инвалидами по группам инвалидности свидетельствовало о следующем: инвалидов 1 группы было 1631 человек (4,4 % от общего числа.), 2 группы — 15642 человека (42,6 %), 3 группы — 19462 человека (53,0 %). Увеличение числа инвалидов 1 группы за анализируемый период составляло 226,6 %, (от 139 человек в 2012 г. до 454 человек в 2017 г.); уровень инвалидов 1 группы также увеличился на 45,9 % (от 3,5 до 5,0 на 10 тысяч взрослого населения).

Число инвалидов 2 группы также увеличилось на 174,6 % (от 1569 человек в 2012 г. до 4309 человек в 2017 г.), уровень инвалидности при 2 группе также увеличился на 164,3 % (от 0,14 до 0,37).

Число инвалидов 3 группы увеличилось на 96,7 % (от 2200 человек в 2012 г. до 4328 человек в 2017 г.), уровень инвалидности уменьшился на 14,8 % (от 55,9 до 47,6 на 10 тысяч взрослого населения).

Таким образом, в структуре повторной инвалидности по возрасту на 1 месте находятся инвалиды молодого возраста (82,1 %), далее ин-

валиды среднего возраста (16,3 %) и на последнем месте — инвалиды пенсионного возраста (3,4 %), т.е. большинство инвалидов были лица молодого и среднего возраста (98,4 %) По тяжести инвалидности основную группу составляли инвалиды 2 (42,6 %) и 3 (53,0) групп инвалидности.

Эти данные свидетельствуют о преобладающем числе инвалидов молодого и среднего возраста в структуре инвалидности, их увеличении за исследуемый период, что свидетельствует о неблагоприятных тенденциях в структуре инвалидности вследствие ВИЧ-инфекций и требует усиления профилактических и реабилитационных мероприятий среди данного контингента инвалидов.

Литература

1. Ленюк Г. В. ВИЧ-инфекция — современное состояние проблемы / Сибирский медицинский журнал. — Иркутск. — 2009. — С. 145–148.

Секция 5.
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Khalikova Gulmira
Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor
South Kazakhstan State Pedagogical University
Shymkent, Kazakhstan

Adilbekova Akmaral
Master of Biology of the
South Kazakhstan State Pedagogical University
Shymkent, Kazakhstan

Khalykova Rosa
the Teacher of School № 33 Kenesary Kasymuly
Shymkent, Kazakhstan

Zhanysbek Assylzat
Student of Biology of the
South Kazakhstan State Pedagogical University
Shymkent, Kazakhstan

**FORMATION OF FUNCTIONAL LITERACY OF
STUDENTS**

Introduction. Over the past 10 years in our republic there have been major changes. Kazakhstan has become a country opened to the world, building a democratic society, a legal state with a market economy, in which on the first place should be set, a person who has a much greater measure of freedom and responsibility than before. The transformations that characterize the current stage of the country's development have affected the sphere of education. The new paradigm of education is based on new knowledge and planetary principles of thinking and consists changing priorities, when the focus is on the person, his culture, professionalism and the knowledge and skills that he possesses turn from an end in itself to professional development and self-improvement. Therefore,

the essence of the new approach in the education system is conditioned by the processes of humanization and humanitarization and consists in the self-determination of man in modern society, in the development of his abilities, values, ideals.

Modern society requires people who are able to quickly adapt to the changes occurring in the post-industrial world. An objective historical regularity at the present time is an increase in the requirements for the level of human education. It is established that the prerequisite for the development of competence is the existence of a certain level of functional literacy.

But here there are a number of questions:

1. Does the education system of the republic reflect these changes?
2. Does it the full-fledged functioning of a citizen in society?

The searching off answers to these questions was the main reason for this study.

Functional literacy is a social-economic phenomenon related to the welfare of the population and the state as a whole. It is natural that since the mid-20th century the problem of functional literacy has come to the attention of international organizations, 1990 was declared the International Literacy Year by UNESCO, the UN declared 2003–2012 a decade of literacy in a broad interpretation of this concept. Conditionally, the level of functional literacy is noted in the statement: “A modern European (citizen) should know and be able to.” And is determined for each country, taking into account the cultural and regional specifics.

Due to the widening of the chronological boundaries of the acquisition of functional literacy components by a person, the threshold of functional literacy tends to a constant increase.

The term “functional literacy” was introduced in 1957 by UNESCO, to indicate the level of literacy that makes possible a full-fledged activity of an individual in a social environment and is a necessary step in advancing on the formation of competence.

In the course of the study of terminology, the concepts of “literacy”, “biological literacy”, “graphic literacy” were analyzed, and the concept of “functional and graphic literacy” was defined.

Up to the beginning of the 1980s, only one meaning of the term “literacy” is fixed in dictionaries and pedagogical reference books — as a certain degree of knowledge of the laws and rules of the native language combined with the skills of oral and written speech. Literacy is primarily understood as the ability to read and write. And since the 80-ies of the twentieth century there is an expansion of the scope of this concept. So, one of the most authoritative dictionaries—the dictionary of SI Ozhegov in 1987 treats the word “literate” as follows: “1. He who knows how

to read and write, and also who can write grammatically correctly: a literate person. 2. Having the necessary knowledge, information in any field. For example, a competent engineer. 3. Fulfilled without errors, with knowledge of the matter. For example, a literate drawing, a literate letter “[1, p.17].

In the encyclopaedic dictionary it is given the following interpretation of the concept of “literacy”: “1) in the broad sense — the possession of oral and written speech skills in accordance with the norms of the literary language; 2) in the narrow sense — the ability only to read or write the simplest texts; 3) the availability of knowledge in any field (political literacy, technical literacy, etc.) “[2, p. 33].

In the pedagogical dictionary of G. M. Kodzhaspirova, literacy is defined as the degree of possession of human skills in reading and writing in accordance with the grammatical norms of the native language. It also has a broader interpretation: as a certain degree of knowledge in one area or another and the ability to apply them [3, p. 56].

American psychologist R. F. Macias defined reading as the process of extracting meaning from written symbols, and writing — as a process of using signs to convey meaning. In his opinion: literacy includes the ability to read and write. The processes of writing and reading are semantic constructing and are associated with other processes of language and speech.

The difference between the Russian and American interpretation of the term literacy is the presence of the social context of the concept in the works of American researchers and the broader meaning of the word, which includes oral speech — in the domestic. The definition of “illiteracy” depends on the position of the scientist in relation to the concept of “literacy”. In the opinion of those who treat literacy as competence, an illiterate person is one who does not know how to read and write at all. According to others, the same group includes those who can read or write only the most elementary sentences.

R. L. Veneski, a professor at the University of the American State of Delaware, proposed to replace the concept of “minimum literacy” with “basic” and consider it as necessary. He believes that this is the minimum level that is sufficient for self-reading for the purpose of subsequent self-education [4, p. 34–36].

Thus, in his opinion, the basic level of literacy should ensure the independent development of human literacy, and the necessary literacy, as a level that depends on the social context of a particular state, changes with time as the socio-economic situation changes. That is, he refers the basic level of literacy to a person, and the necessary level of literacy to the social environment of society.

Currently in foreign science there are two approaches to the interpretation of the concept of literacy — unitary and pluralistic. In accordance with the first of them (S. Heath, E. Millard), literacy, which combines the private and the general, is analogous to music, language and represents a wide variety of forms. In this sense, literacy is a complex of interrelated diverse skills: from graphophone to cultural, acquired during training.

The objectively arisen need for the humanitarization of education and the humanization of society as a whole forms the need for a new level of functional literacy. The concept of functional literacy is an integrated indicator that makes it possible to characterize the functioning of a person both in everyday life and in professional activity, and the problem of studying functional literacy is becoming relevant.

Conclusions. The method of solving this problem was the organization of methodical work at school based on the cluster approach. This made it possible to identify the possibilities of cluster technology as an organizational component of the development of professional competence of teachers and to build the process of professional development of teachers in such a way that the initiative to find a scientific answer to the goal came from each listener, and throughout the process there was an alternation of independent search and partner.

The organizational and pedagogical conditions of development of professional competence of the teacher in the process of formation of functional literacy of pupils of the main school, including:

- 1) creating an educational environment for teachers, characterized by the principles of subjectivity, learning activity, learning problems, individualization of learning, reflexivity, updating the results of training;
- 2) use of cluster educational technology to organize the activities of teachers on the basis of partnership;
- 3) training of teaching staff under the program “Management of the development of professional competence of teachers in the formation of functional literacy of students”.

Successful testing of the last program within the framework of the methodological system of the school suggests the effectiveness of the introduction of such courses in the system of advanced training courses for subject teachers and school managers at the district and city levels. Together with the staff of the Department “Biology” South Kazakhstan State Pedagogical University and teachers of high school № 33 named after Kenesary Kasymuly has developed a program to use it as a problematic course for teaching staff of schools. The program was discussed at the Department, school and included in the General list of problematic courses of the Cathedral.

References

1. Zhadrina M. Zh. Scientific foundations of constructing the content of variational education in school. Monograph. — Almaty.: “Tauar”. 2000. — 217 с.
2. Balakayeva G. T. Raising the status of the professional competence of the teacher — the strategic course of education / Journal Management and education № 4. — 2012. — p. 7–9.
3. Kirillova A. A. Formation of functional literacy in the lessons of biology [Electronic resource]. — Access mode: http://www.metodkopilka.ru/doklad_na_temuquotrazvitie_funkcionalnoy_gramotnosti_na_urokah_biologyiquote-44989.htm
4. Zimnyaya I. A. Competence of a new quality of the result of education / Problems of the quality of education: Proceedings of the XIII All-Russian Conference. M.: Research Center for Quality Problems in Training of Specialists, 2003. — P. 4–16.

*Джолданова Динара Канатовна
магистр образования, старший преподаватель
кафедры европейских и восточных языков
Карагандинского государственного университета
имени Е.А. Букетова
г. Караганда, Казахстан*

РОЛЬ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ В ОБРАЗОВАНИИ

Обеспечение познавательной активности и самостоятельности мышления школьников является одной из важнейших задач в рамках обновления структуры образования Республики Казахстан. Обучение по данному содержанию образования должно быть активным, что может иметь особое значение в обучении школьников младшего класса.

Под познавательной активностью, ученые Н. Н. Поддьякова, А. В. Запорожца, М. И. Лисина и другие, понимают самостоятельную инициативную деятельность ребенка, направленную на познание окружающей действительности и определяющую необходимость решать задания, которые ставят перед ним в конкретных жизненных ситуациях.

В повышении уровня познавательной активности немаловажную роль играет мотивация. Становление мотивации и познавательной активности школьников, является важнейшим фактором повышения их успешности в школе.

Мотивация играет важную роль во включении ребенка в учебную деятельность. Каждый педагог и психолог сказал бы, что учение должно приносить ребенку радость, а не долг, и что учением ребенок должен заниматься с увлечением, а не по обязанности.

Важным эмоциональным проявлением мотивации ребенка являются интересы. Интересы, как и мотивы, возникают на основе потребностей и формируются в процессе учебной, трудовой, общественной деятельности. Интерес школьника к учению в целом или к отдельному учебному предмету является большой побудительной силой [1]. Если уроки вызывают у детей непосредственный интерес, они быстро усваивают учебный материал, сравнительно легко решают учебные задачи,

проявляют творческую инициативу. Но если младшеклассники должны выполнять учебную работу из чувства долга и ответственности, они начинают отвлекаться, выполняют ее небрежно.

Формирование и проявление интереса невозможно без участия интеллектуальных, эмоциональных и волевых процессов, но не сводится к ним. Интерес к учению тесно связан с уровнем сформированности учебной деятельности. Удовлетворение их способствует восполнению пробелов в знаниях, лучшей ориентировке, пониманию, ознакомлению с факторами, которые приобрели значимость. Субъективно интересы обнаруживаются в положительном эмоциональном тоне, который приобретает процесс познания, желании глубже ознакомиться с объектом, который приобрел значимость, узнать о нем больше, понять его.

Познавательный интерес выступает как ценнейший мотив учебной деятельности. Опираясь на данные психологических исследований, мы подошли к проблеме познавательных интересов как к сильному мотиву учения, который становится устойчивым образованием самой личности, мощной побудительной силой ее деятельности и отдельных действий. В отличие от неясных и неосознанных влечений, желаний — познавательный интерес всегда имеет свой предмет, в нем выражена направленность на определенную предметную область. В данном случае, ученик больше интересуется содержательной стороной преподавания, личностью учителя, общением с ним.

Мотивация школьника проявляется в учебном процессе. Мотивация связана с большим количеством различных побуждений: мотивов, потребностей, интересов, целей, установок, обуславливающих проявление учебной активности и стремление участвовать в школьной жизни. Познавательная мотивация школьника непосредственно связана с деятельностью педагога, который в свою очередь решает следующие задачи:

- изучение личности и его мотивации, определение условий и факторов, влияющих на её формирование;
- выявление педагогических условий, влияющих на развитие мотивационной сферы личности школьников;
- владение приёмами организации учебной деятельности школьников, способствующих формированию мотивационной сферы личности [2].

Вместе с тем, не следует забывать о том, что одни школьники быстро и легко достигают высоких результатов в учении, другие — медленно, а некоторые вовсе не могут с ними справиться. Это связано с индивидуальностью личности, психическим состоянием при овладении учебно-познавательной деятельностью.

Таким образом, чтобы повысить познавательную активность школьника младшего класса, нужно повысить его интерес к тому или иному предмету. Для этого необходимо построить учебный процесс с учетом индивидуальных особенностей школьников.

Литература

1. Широкая А. Познавательная мотивация в учебной деятельности младших школьников.
2. Герасимчик Л. В. Формирование мотивации и познавательной активности школьников — один из факторов повышения учебной успешности / Молодой ученый. — 2014. — № 6. — С. 686–687. — URL: <https://moluch.ru/archive/65/10768/> (дата обращения: 25.04.2018).

Секція 6.

СОЦИАЛЬНЫЕ КОММУНИКАЦИИ

Митник Антон Володимирович

студент магістратури

Інституту журналістики

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

ПРИКЛАДНЕ ЗАСТОСУВАННЯ АНАЛІТИКИ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ

Ефективність реклами на Заході є предметом наукових зацікавлень вже упродовж багатьох десятиліть. Провідними дослідниками у цій сфері є Дж. Девіс, У. Уеллс, Р. Харріс та багато інших. На пострадянському просторі ця сфера не так давно стала предметом вивчення. Однак вже доволі ґрунтовні напрацювання зроблені російськими дослідниками, у першу чергу такими як В. Веселов, І. Вікентьєв, О. Єгорова, А. Кутлалієв, А. Матанцев, А. Попов. Серед українських авторів значну увагу ефективності реклами у своїх публікаціях приділяють В. Божкова, Н. Бутенко, В. Гупаловська, Л. Капінус, Н. Кючкіна, Р. Крамар, О. Лозова, Ю. Миронов, Г. Почепцов, О. Сологуб, А. Ставицький, М. Фурсов, В. Шведун, Н. Юдіна та ін.

У теорії та практиці розрізняють три підходи до оцінки ефективності реклами, у рамках яких досліджуються різноманітні ефекти, наслідки рекламного впливу (від якості тексту та зображення рекламного продукту, каналів його розміщення та поширення до сприйняття та мотиваційного впливу). Ідеться про медіаметричну оцінку ефективності реклами, комунікативну та економічну.

Медіаметрична оцінка спрямована на аналіз параметрів (ефективності) розміщення (поширення) реклами. На даному аналітичному етапі враховуються: сумарний рейтинг каналу поширення, частотність контактів реципієнтів реклами з носієм та інші показники, що характеризують ефективність медійної тактики кампанії.

Такі оцінки проводяться як на етапі планування, так і у процесі реалізації кампанії та після її завершення. Найбільш ефективною вважається така кампанія, яка досягнула максимально можливих медіаметричних показників за певного бюджету.

Медіаметрична оцінка в цілому необхідна для створення характеристики медійної тактики рекламної кампанії та передбачає кількісну оцінку параметрів розміщення реклами. Найбільш розповсюдженими є методика зацікавленої аудиторії та метод ключових сторінок, а також ряд показників, що відображають ефективність розміщення реклами в мережі Інтернет.

Комунікативна ефективність реклами характеризується ступенем залучення уваги потенційних клієнтів, яскравістю і глибиною їх вражень, запам'ятовуванням рекламних звернень. Така оцінка особливо актуальна в наступних ситуаціях: до того, як створено остаточний варіант рекламного звернення (попередні випробування); під час проведення рекламних заходів (поточний аналіз); після проведення рекламних заходів (пост-аналіз).

Попередній аналіз направлений на зниження ступеня невизначеності, пов'язаної з подальшим здійсненням рекламної діяльності. Незважаючи на те, що в даному випадку не враховуються такі фактори, як частота впливу, такий аналіз дозволяє попередньо вивчити уявлення концепції рекламної кампанії, психологічний вплив рекламного звернення, а також вносити необхідні зміни та доповнення у відповідності з отриманими результатами.

На думку К. Антипова, з точки зору комунікації, метою реклами є участь у процесі формування певних позитивних настанов суспільної свідомості (щодо товару чи послуги), моделювання ставлення споживачів до торгової марки, його поведінки на ринку, міфологізація ознак продукту, формування позитивних стереотипів, робота над пізнаваністю товару або торгової марки, просування брендів, конструювання позитивного іміджу тощо.

Таким чином, метою реклами в цьому випадку є привернути увагу якомога більшої кількості споживачів та викликати у них бажання купити то вар, що рекламується. Тут використовується низка дослідницьких інструментів. Одними з них можуть бути методи вивчення ставлення споживачів до рекламованих товарів. З їх допомогою виявляють різноманітні фактори та види сприйняття споживачами товарів й відповідні поведінкові дії покупців. Головними інструментами цього напрямку є психологічні тести та оцінні шкали. Серед характеристик досліджуються споживачькі переваги, оцінка значущості послуг, ранжування послуг у сприйнятті споживачів, бажання здійснити покупку та ін. [3].

Ефективність комунікативного впливу рекламних засобів характеризується числом охоплення споживачів, яскравістю і глибиною враження, які ці засоби залишають в пам'яті людини, ступенем залучення уваги. Найбільш розповсюдженими методами виявлення ефективності комунікативного впливу реклами на споживача можна назвати спостереження, експерименти, опитування.

Метод спостереження застосовується при дослідженні впливу на споживачів окремих рекламних засобів. Цей метод носить пасивний характер, так як спостерігач при цьому ніяк не впливає на покупця, а, навпаки, веде спостереження непомітно для нього. За заздалегідь розробленою схемою спостерігач реєструє отримані дані, які потім всебічно аналізуються.

Поряд з методом спостереження широко застосовується метод експерименту, який носить активний характер. Вивчення комунікативного впливу реклами відбувається в умовах, штучно створених експериментатором. Якщо при спостереженні лише фіксують, як споживач відноситься, наприклад, до певної викладки товарів, то експериментатор може переставити товари, а потім спостерігати за зміною реакції покупців.

Особливо широкий розвиток отримало вивчення ефективності психологічного впливу засобів реклами шляхом проведення експериментів у зарубіжних країнах. Цей метод застосовують при визначенні впливу на покупців вітрини експозиції, упаковки, об'яв в пресі, радіо- і телевізійної реклами. Так, якщо необхідно оцінити психологічний вплив на покупця упаковки товару, то один і той же товар (наприклад, пральний порошок) поміщають в різні упаковки.

Метод опитування відноситься до активних методів визначення психологічного впливу реклами. Цей метод трудомісткий, але набагато достовірніше інших, так як дозволяє виявити безпосередньо у самого покупця його відношення не тільки до рекламного засобу в цілому, але і до окремих складових елементів цього засобу. Використовуючи метод опитування, можна оцінити вплив рекламного засобу на покупців і встановити, які елементи його оформлення привертають до себе найбільшу увагу і краще запам'ятовуються.

Дуже часто вищезазначені методи використовуються на етапі претестів. Однак, як показує практика, далеко не завжди результати такого попереднього тестування реклами збігаються з обсягами реальної купівлі товарів. У 1992 р. у США було проведено дослідження попередньої оцінки 400 рекламних тестів та економічних результатів. Воно продемонструвало доволі слабкий зв'язок між збільшенням бажання купити продукт після демонстрації реклами та реальними покупками [4].

Отже, попередні тести не завжди можуть дати відповідь на питання внеску реклами у загальну маркетингову ефективність просування товару. Дехто із дослідників взагалі пропонує під оцінку ефективності розуміти лише дослідницькі процедури, проведені після виходу реклами товару та налагодження його збуту. При цьому використовувати кількісні методи оцінки, а не якісні (суб'єктивні), які найчастіше застосовуються на етапі претестів. При оцінці економічної ефективності за основу береться розгляд реклами у першу чергу як інструмента маркетингової діяльності фірми. Головна мета реклами в рамках маркетингу — продаж товару. Ефективність рекламної кампанії в такому випадку буде вимірюватись з урахуванням обсягів продажу товарів після її виходу, тобто оцінюватиметься не комунікативний, а економічний ефект.

Економічна оцінка ефективності передбачає зіставлення засобів, витрачених на рекламу, та додаткових грошових надходжень, отриманих у результаті проведення рекламної кампанії. Слід зазначити, що ця проблема в теорії та практиці вважається малодослідженою, оскільки реклама, будучи потужним каталізатором збуту, не завжди спрямована на короткостроковий, миттєвий економічний ефект [2].

Окрім того, реклама є лише одним із факторів, який серйозно впливає на збут товару чи послуги (логістична мережа, ціна товару, ціни конкурентів та їхня реклама тощо). Труднощі обрахунку економічної ефективності пов'язані також із проблемою точного формулювання продавцем цілей рекламної кампанії та очікуваних ефектів (стратегічних, спрямованих на довгострокове просування бренду, чи тактичних — миттєвий продаж якогось товару).

Вплив реклами на реалізацію послуг є лише одним із компонентів цієї системи, ви явити та кількісно порахувати який складно; на явність певного часового інтервалу між рекламою та реальною реалізацією товарів та послуг, тобто «відтермінований» ефект реклами, може бути неправильно інтерпретована в економічних підрахунках [3].

У переважній більшості випадків не є очевидним, що саме вплинуло на зростання продажів або інших бізнес-показників. Ще важче визначити, який із механізмів забезпечив найбільший результат при найменших інвестиціях. Наприклад, у певний момент часу компанія збільшує витрати на рекламу на 10 % і на 5 % більше інвестує в розвиток дилерської мережі. З одного боку, підтримка дилерів — ключовий фактор: якщо товару немає у наявності, то жодна реклама не допоможе його продати. Але, з другого, якщо немає рекламної кампанії, то дилери вимагатимуть більшої плати за продаж товару, а споживач може й не звернути увагу на незнайому марку [5, с. 520].

Що стосується певних причин, що стають перешкодами в підвищенні ефективності рекламних кампаній, то можна виділити такі причини:

- 1) відсутність конкретних цілей і завдань рекламної кампанії;
- 2) неузгодженість цілей і завдань рекламної кампанії з цілями маркетингової діяльності, а також корпоративної стратегії;
- 3) відсутність інформації про цільових споживачів та джерела отримання інформації (канали доступу до споживача);
- 4) відсутність зворотного зв'язку зі споживачем;
- 5) помилки сегментації;
- 6) низька кваліфікація співробітників, що відповідають за рекламу, а також співробітників рекламних агентств;
- 7) відсутність систематизації і послідовності при проведенні рекламних акцій.

У ході проведення аналітичних робіт, слід враховувати дані причини для того, щоб оперативно відкоригувати стратегію чи тактику існуючої рекламної кампанії.

Отже, роблячи висновок, можна сказати, що оцінка ефективності рекламної кампанії дозволяє отримати інформацію про доцільність реклами, виявити результативність окремих засобів її розповсюдження та визначити умови оптимального впливу реклами на потенційних споживачів. Поняття ефективності реклами містить у собі одночасно такі неоднорідні по змісту поняття, як економічний ефект, психологічний вплив на представників цільових груп (психологічний ефект), соціальний ефект, що виражається у визначеному впливі на все суспільство в цілому (зокрема, вплив на формування смакових переваг людей, їхніх поглядів і понять про різні моральні і матеріальні життєві цінності тощо). Саме тому для втілення в роботу усіх вищезазначених методів та інструментів рекламодавці повинні надавати перевагу спеціалістам з аналітики, які розуміють різницю між усіма видами вимірювання ефективності реклами та володіють потрібним інструментарієм.

Література

1. Антипов К. Основы рекламы. Общий взгляд на эффективность рекламы. Подходы к оценке эффективности [Электронный ресурс] / К. Антипов. — URL: <http://бизнес-учебники.рф/reklama-advertisement/ba-ses-of-advertisement.html>
2. Богомолова Г. Сучасні маркетингові технології рекламних кампаній / Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збір. наук. праць. — Вип. 88: У 2 ч., Ч. I. — К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2010. — С. 204–207.
3. Оценка эффективности рекламной деятельности [Электронный ресурс]. — URL: <http://www.productguide.ru/products-6771-6.html>.
4. Трутнева Е. А. Эконометрический анализ эффективности воздействия рекламной активности на стратегические показатели развития компании (на примере рынка телекоммуникаций) / Экономический журнал ВШЭ // Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». — 2009. — № 4. — С. 520–548.
5. Светлакова О. Как определить эффективность рекламы? [Электронный ресурс] / О. Светлакова, М. Башмакова. — URL: http://www.dvreclama.ru/others/articles/effektivnost/detail.php?ELEMENT_ID=9764.
6. Оценка экономической и коммуникативной эффективности рекламы [Электронный ресурс]. — URL: <http://www.nuna2.com/advt-t3r1part1.html>.

Секция 7. ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

Namchevadze Tsatsa
*Academic Degree of Engineering Sciences,
Associate Professor of the Department of Computer Technologies
Kutaisi Akaki Tsereteli State University
Kutaisi, Georgia*

Gobiani Iamze
*Mastar's Academic Degree of Computer Technologies,
Teacher of the Department of Computer Technologies
Kutaisi Akaki Tsereteli State University
Kutaisi, Georgia*

DOI: 10.25313/2520-2057-conf-2018/may/3931

DISTANCE LEARNING

At the modern stage of civilization, both developed and developing countries pay great attention to the formation and development of knowledge based society. Today the world is characterized by a growing number of people who seek education. Learning is considered as a permanent process. The number of applicants in the US is about 100 million. The state satisfies only 15 million of them. In modern conditions, it is necessary for people to have a continuous improvement of knowledge, qualification raising and retraining. Distance learning is the best way to solve these problems. Distance studying is widely spread abroad. In the United States, there are more than one million students who study this way, 168000 in the UK and 120000 in Spain [1].

Distance Learning is a new form of learning organization based on the student's independently learning principle. The learning environment is characterized by the fact that the student is away from the teacher in time and space. At the same time it has the opportunity to conduct a dialogue with a teacher at any time. Electronic and telecommunication

facilities are used for interconnection, if necessary face-to-face meeting. Electronic and Telecommunication facilities include: e-mail, skype, audio and video conferencing, telephone, fax and etc. In the distance learning process, student learns methodical materials independently, experiences testing and performs controlling tasks under the guidance of the teacher, enhances the relationship with other students of “virtual” group, passes exams and tests. After passing the course, a certificate of education or diploma is issued.

Students, who choose this form of teaching, are usually busy in daily life by working, business trips, sports, children, and other activities. Therefore, each of them needs its own curriculum. Although students can learn from individual pedagogy and time to organize teaching, they are obliged to learn the subject of the course in a specific period of time. Distance learning curriculum is divided according to courses, as well as in requiring attendance. Students are gradually recruited according to a concrete plan.

Distance Learning — This is the study in absence, but not self-learning. The materials for distant learning differ from the traditional teaching materials. These are special materials prepared for distance learning: electronic study books, audio and video files of lectures presentations, exercises for self-control, tests and tasks for studying the learning program. These materials are developed by the leading lecturers of the University.

The issue of laboratory works is especially important for technical universities. For solvation of this issue the following are used:

1. Imitation modeling that changes the natural experimentation;
2. Realization of the penetration of the experiment results;
3. Realization of the penetration of doing the experiment.

The student’s distance learning needs the following: motivation, learning habits, knowledge of time planning, computer access to the internet, computer skills.

Education in foreign universities is more accessible than ever before. Distance learning is the means of getting education with minimum expenses. Some distance learning is absolutely free.

The advantages of distance learning are as follows:

Convenience — the ability to learn anywhere in the world; **Flexibility** — the right to independently draw up the learning schedule; **Access** — Distance Learning is available for everyone regardless of age, education, activity and location. This form of teaching is especially convenient for disabilities for disabled students, for persons in military service and others; **Modularity** — the ability to set up a curriculum from the module of independent learning courses, which responds to individual

and group requirements; **Parallelism** — learning opportunity, service, family life, leisure and other parallel; **Sustainability** — Effective use of learning spaces and technical means, concentrated performance of learning information, multiculturalism reduces the cost of preparing specialists; **Technology** — the use of new achievements in the process of communication and telecommunication technologies, introduction of modern virtual laboratories, etc. **Internationalization** — Export and Import of World Achievements in Educational Service Market; **Teacher's New Role** — Distance Learning expands the demands of the teacher. The teacher should coordinate the cognitive process, continuously perfect the course of the course, increase its activity and qualifications according to innovations. **Quality** — The quality of distance learning is provided by attracting the best professors — teachers, using the best methodical editions and controlling tests in the learning process [2–4].

There are computer systems that are specially designed for managing distance learning. The software system MOODLE is especially popular. The latter is the Learning Management Systems (LMS) of the management program. It has the opportunity to support thousands of courses (the possible number of courses is limited by server hardware capabilities). The MOODLE system is implemented in all leading universities in Georgia. It is used in parallel to traditional teaching. This means that the university is perfectly using this system with some specialty, with a certain number of students. In general, universities use some components of the system [5].

At present, the refinement and development of distance learning is under way. In the nearest future it is possible to carry out a full-fledged distance learning. For this purpose, special training programs will be created in all subjects that are intended for distance learning. At the same time, it is necessary to equip the audience with the technical means necessary for distance learning.

Distance education system in our country is less popular now. One part of the students interviewed about the distance learning in universities abroad prefer to get a fixed-site education. What makes it clear that the direct communication with the lecture makes the learning process easier. In addition, they will live in new friends and acquaintances in a strange city. The second part of the students is not against distance learning, but there is no clear idea about methodical work. A small number of interviewed students like distance learning.

The main dignity of distance learning is to increase the capacity of higher education for the broad layers of the population by introducing modern innovative technologies. Distance learning allows the communi-

ty to continuously improve its knowledge of professional skills without leaving the work and the family. Today, in Georgia modern techniques and technologies of learning are being inculcated. Due to the student survey, society is experiencing lack of information on the distance learning in our country. Therefore, it is necessary to raise public awareness by inculcating the non-traditional forms in education.

References

1. <https://www.hotcourses.ru/study-abroad-info/choosing-a-university/best-universities-for-distance-learning/>. (Address date: 20/05/2018).
2. Badarch D. Information and Communication Technologies in Education. — Moscow. — 2013. — p. 55–86.
3. <http://academprava.ru/education/%D0%94%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B5-%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5/> (Address date: 20/05/2018).
4. <https://on.ge/story/12529>. (Address date: 20/05/2018).
5. https://www.tsu.ge/ge/study/oc9veccgztnb_glie/ (Addressdate: 20/05/2018).

Кузьмін Олег Володимирович
*кандидат технічних наук,
доцент кафедри технології ресторанної і аюредичної продукції
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна*

Адморок Максим Олександрович
*слухач магістратури
Національного університету харчових технологій
м. Київ, Україна*

Зінова Марина Сергіївна
*слухач магістратури
Національного університету харчових технологій
м. Київ, Україна*

КОМПЛЕКСНО-КІЛЬКІСНА ОЦІНКА ЯКОСТІ РАЦІОНІВ ХАРЧУВАННЯ

На сьогодні оцінка якості раціонів харчування у закладах ресторанного господарства є актуальною. Це передбачає сукупність операцій, які включають вибір показників якості, визначення значень цих показників і зіставлення їх з базовими. Тому метою роботи є комплексно-кількісна оцінка якості раціонів харчування у закладах ресторанного господарства з урахуванням норм фізіологічної потреби людини.

Алгоритм комплексної оцінки якості включає наступні етапи [1–6]:

1. Визначення базових значень ($P_{ij}^{баз}$):

$$P_{ij}^{баз} = \frac{M_{ij}^{баз}}{\sum M_{ij}^{баз}}, \quad (1)$$

де $M_{ij}^{баз}$ — значення i -ої харчової речовини у j -ій групі речовин за нормами фізіологічної потреби.

2. Визначення коефіцієнтів вагомості одиничних показників (m_{ij}):

$$m_{ij} = \frac{\frac{\sum M_{ij}^{\text{баз}}}{M_{ij}^{\text{баз}}}}{\sum \left(\frac{\sum M_{ij}^{\text{баз}}}{M_{ij}^{\text{баз}}} \right)}. \quad (2)$$

3. Визначення абсолютних значень — за раціоном харчування (P_{ij}):

$$P_{ij} = \frac{M_{ij}}{\sum M_{ij}}, \quad (3)$$

де M_{ij} — вміст i -ої харчової речовини у j -ій групі речовин за раціоном харчування.

4. Визначення одиничних показників якості (K_{ij}):

$$K_{ij} = \left(\frac{P_{ij}}{P_{ij}^{\text{баз}}} \right)^z, \quad (4)$$

де z — показник, який враховує вплив змінювання значення показника на рівень якості об'єкту.

5. Визначення комплексного показника якості:

$$K_o = \sum_{i=1}^t M_j \cdot \sum_{j=1}^{n_i} m_{ij} \cdot K_{ij}, \quad (5)$$

де M_j — коефіцієнт вагомості груп харчових речовин.

6. Аналіз отриманих результатів і прийняття рішення.

Відповідно до норм вмісту енергетичних речовин, мінеральних речовин та вітамінів, які входять у страви до обіду приведено перерахунок вмісту харчових речовин, які знайдено згідно з меню (табл. 1).

За рекомендованими нормами фізіологічної потреби визначали базові значення за формулою (1): для білків — $P_{\sigma}^{\text{баз}} = 0,15$; жирів — $P_{\text{ж}}^{\text{баз}} = 0,17$; вуглеводів — $P_{\text{в}}^{\text{баз}} = 0,68$; натрію — $P_{\text{Na}}^{\text{баз}} = 0,45$; калію — $P_{\text{K}}^{\text{баз}} = 0,34$; кальцію — $P_{\text{Ca}}^{\text{баз}} = 0,07$; магнію — $P_{\text{Mg}}^{\text{баз}} = 0,03$; фосфору — $P_{\text{P}}^{\text{баз}} = 0,11$; тіаміну — $P_{\text{B1}}^{\text{баз}} = 0,02$; рибофлавіну — $P_{\text{B2}}^{\text{баз}} = 0,02$; піридоксину — $P_{\text{B6}}^{\text{баз}} = 0,02$; аскорбінової кислоти — $P_{\text{c}}^{\text{баз}} = 0,94$.

Значення коефіцієнтів вагомості m_{ij} харчових речовин розраховували за рекомендованими нормами фізіологічної потреби за формулою (2): білків — $m_{\sigma} = 0,50$; жирів — $m_{\text{ж}} = 0,40$; вуглеводів — $m_{\text{в}} = 0,10$; натрію — $m_{\text{Na}} = 0,03$; калію — $m_{\text{K}} = 0,05$; кальцію — $m_{\text{Ca}} = 0,25$; магнію — $m_{\text{Mg}} = 0,50$; фосфору — $m_{\text{P}} = 0,17$; тіаміну — $m_{\text{B1}} = 0,36$; рибофлавіну — $m_{\text{B2}} = 0,32$; піридоксину — $m_{\text{B6}} = 0,31$; аскорбінової кислоти — $m_{\text{c}} = 0,01$.

Таблиця 1

Вміст енергетичних речовин, мінеральних речовин, вітамінів у раціоні харчування

Харчові речовини	Найменування страви						Разом
	Вінегрет з оселедцем	Суп рисовий	Печінка смажена	Макарони відварні	Хліб пшеничний	Кисіль з вишні	
Маса, г	150	500	50	150	100	200	1150
Енергетичні речовини, г:							
білки	3,84	9,10	11,60	15,60	7,60	0,14	47,88
жири	0,23	10,40	5,10	1,35	0,90	0,00	17,98
вуглеводи	20,58	33,00	6,90	112,80	49,70	28,60	251,58
Мінеральні речовини, мг:							
<i>Na</i>	159,00	1254,00	304,00	15,00	488,00	6,00	2226,00
<i>K</i>	432,00	174,00	133,00	186,00	127,00	46,00	1098,00
<i>Ca</i>	73,95	39,20	9,00	27,00	26,00	10,00	185,15
<i>Mg</i>	69,00	30,20	11,00	24,00	35,00	4,00	173,20
<i>P</i>	102,45	76,70	213,00	130,50	83,00	12,00	617,65
Вітаміни, мг:							
<i>B₁</i>	0,14	0,11	0,16	0,26	0,16	0,00	0,83
<i>B₂</i>	0,21	0,09	1,31	0,12	0,08	0,00	1,81
<i>B₆</i>	0,30	0,29	0,79	0,09	0,06	0,03	1,56
<i>C</i>	26,1	8,3	0,00	0,00	0,00	4,00	38,40

Абсолютні значення показників якості за значення табл. 1 розраховували за формулою (3): для білків — $P_{\sigma} = 0,15$; жирів — $P_{\kappa} = 0,06$; вуглеводів — $P_{\sigma} = 0,79$; натрію — $P_{Na} = 0,52$; калію — $P_K = 0,26$; кальцію — $P_{Ca} = 0,04$; магнію — $P_{Mg} = 0,04$; фосфору — $P_P = 0,14$; тіаміну — $P_{B1} = 0,02$; рибофлавіну — $P_{B2} = 0,04$; піридоксину — $P_{B6} = 0,04$; аскорбінової кислоти — $P_c = 0,90$.

Результати розрахунків представлено у табл. 2.

Оцінку одиничних показників якості розраховували за формулою (4): білків — $K_{\sigma} = 1,05$; жирів — $K_{\kappa} = 2,90$; вуглеводів — $K_{\sigma} = 1,15$;

Таблиця 2

Розрахунок абсолютних значень, базових значень, коефіцієнтів вагомості та одиничних показників якості

Абсолютні значення		Базові значення		Значення коефіцієнтів вагомості		Значення одиничних показників якості	
Енергетичні речовини							
P_b	0,15	$P_b^{баз}$	0,15	m_b	0,50	K_b	1,05
$P_{ж}$	0,06	$P_{ж}^{баз}$	0,17	$m_{ж}$	0,40	$K_{ж}$	2,90
P_v	0,79	$P_v^{баз}$	0,68	m_v	0,10	K_v	1,15
Мінеральні речовини							
P_{Na}	0,52	$P_{Na}^{баз}$	0,45	m_{Na}	0,03	K_{Na}	1,16
P_K	0,26	$P_K^{баз}$	0,34	m_K	0,05	K_K	0,77
P_{Ca}	0,04	$P_{Ca}^{баз}$	0,07	m_{Ca}	0,25	K_{Ca}	0,55
P_{Mg}	0,04	$P_{Mg}^{баз}$	0,03	m_{Mg}	0,50	K_{Mg}	1,11
P_p	0,14	$P_p^{баз}$	0,11	m_p	0,17	K_p	1,30
Вітаміни							
P_{B1}	0,02	$P_{B1}^{баз}$	0,02	m_{B1}	0,36	K_{B1}	1,11
P_{B2}	0,04	$P_{B2}^{баз}$	0,02	m_{B2}	0,32	K_{B2}	2,00
P_{B6}	0,04	$P_{B6}^{баз}$	0,02	m_{B6}	0,31	K_{B6}	1,90
P_c	0,90	$P_c^{баз}$	0,94	m_c	0,01	K_c	0,96

натрію — $K_{Na} = 1,16$; калію — $K_K = 0,77$; кальцію — $K_{Ca} = 0,55$; магнію — $K_{Mg} = 1,11$; фосфору — $K_p = 1,30$; тіаміну — $K_{B1} = 1,11$; рибофлавіну — $K_{B2} = 2,00$; піридоксину — $K_{B6} = 1,90$; аскорбінової кислоти — $K_c = 0,96$.

Для розрахунку комплексного показника якості обіду застосовували формулу (5), в якій коефіцієнт вагомості (M) приймали для енергетичних — 0,35; мінеральних речовин — 0,1; вітамінів — 0,55.

$$K_o = 0,35(0,49 \cdot 1,05 + 0,40 \cdot 2,9 + 0,10 \cdot 1,15) + 0,1(0,39 \cdot 1,16 + 0,05 \cdot 0,77 + 0,25 \cdot 0,55 + 0,50 \cdot 1,11 + 0,17 \cdot 1,3) + 0,55(0,36 \cdot 1,11 + 0,32 \cdot 2,00 + 0,31 \cdot 1,90 + 0,01 \cdot 0,96) = 1,67.$$

В роботі розглянуто методику оцінки якості раціонів харчування у закладах готельно-ресторанного господарства. Представлена структура показників якості та результати експериментальних досліджень комплексно-кількісної оцінки якості раціону харчування. Враховуючи норми фізіологічних потреб середньостатистичної людини, розраховано комплексну оцінку якості одноразового прийому їжі. Для

заданого раціону харчування визначено одиничні показники якості для групи енергетичних речовин, мінеральних речовин та вітамінів. В результаті розрахунків обід отримав комплексну оцінку якості, яка становила $K_o = 1,67$. Можна вважати, що обід є незбалансованим та потребує подальшого адаптування під норми фізіологічної потреби людини та переробляння.

Література

1. Кількісна оцінка якості готельного продукту: монографія / [В. Г. Топольник, А. П. Бутова, І. В. Коцавка та ін.]; ред.: В. Г. Топольник; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. — Донецьк: ДонНУЕТ, 2013. — 207 с.
2. Kuzmin O. Qualimetric assessment of diets / Kuzmin O., Levkun K., Riznyk A. // *Ukrainian Food Journal*. — Kyiv: NUFT, 2017. — Volume 6, Issue 1. — pp. 46–60.
3. Кузьмин О. В. Усовершенствование процессов производства алкогольной продукции: монография / О. В. Кузьмин. — Донецк: ДонНУЭТ, 2014. — 488 с.
4. Обладнання закладів ресторанного господарства. Оцінка технічного рівня: навч. посіб. / [О. В. Кузьмін, В. В. Кійко, Л. М. Акімова, С. М. Бондарчук]. — Херсон: Олді-плюс, 2018. — 276 с.
5. Development of complex quantity assessment method of butter quality / [Niemirich O., Kuzmin O, Vasheka O., Zychuk T.] // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». — 2018. — № 5 (45). — С. 27–35.
6. Водка: технологія, якість, інновації: [монографія] / О. В. Кузьмін, В. Г. Топольник, А. Н. Ловягин, В. В. Кузьмін. — Донецьк: ДонНУЭТ, 2011. — 307 с.

Неміріч Олександра Володимирівна
*кандидат технічних наук,
доцент кафедри технології ресторанної
і аюрведичної продукції
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна*

Михайленко Владлена Миколаївна
*асистент кафедри технології ресторанної
і аюрведичної продукції
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна*

Браташ Марія Йосипівна
*студентка кафедри технології ресторанної
і аюрведичної продукції
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна*

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ЦІННОСТІ БОРОШНЯНО КОНДИТЕРСЬКОГО ВИРОБУ «БРАУНІ» СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Борошняні кондитерські вироби є улюбленими ласощами населення. Дані вироби належать до висококалорійних продуктів харчування. Оскільки страви характеризуються високим вмістом жирів, вуглеводів та відносно низьким вмістом — білків, харчових волокон, вітамінів та мінеральних речовин [1–2]. Серед асортименту солодких страв особливе місце належить шоколадним десертам [3]. Саме тому об'єктом для вдосконалення обрано класичну рецептуру шоколадного брауні (табл. 1).

Даний десерт є особливо популярним в Сполучених Штатах Америки (США), оскільки саме там він був винайдений, але з кожним роком шоколадне тістечко «Брауні» стає все більш популярним у закладах ресторанного господарства України [3].

Рецептурний склад шоколадного брауні наведений в таблиці 1.

Таблиця 1

Рецептурний склад шоколадного брауні

№	Назва сировини	Масова частка сухих речовин, %	Витрата сировини на порцію, г		Відповідність сировини нормативній документації
			в натурі	в сухих речовинах	
1	Масло вершкове	84,00	30,00	25,2	ДСТУ 4339:2005
2	Шоколад чорний 70 %	99,8	50,00	49,9	ДСТУ 3924-2000
3	Цукор білий кристалічний	99,85	10,00	9,98	ДСТУ 4623:2006
4	Борошно пшеничне вищого сорту	85,50	15,00	12,83	ДСТУ 46.004-99
5	Какао-порошок	95,00	7,00	6,65	ДСТУ 4391:2005
6	Яйце куряче	27,00	20,0	5,4	ДСТУ 5028:2008
Всього			132,00	109,96	

Традиційна сировина, що використовується при виробництві брауні класичного є висококалорійною та містить в своєму складі значну кількість жирів та легкозасвоюваних вуглеводів. Саме тому даний виріб потребує вдосконалення, шляхом заміни енергомісної сировини на альтернативну.

В ході теоретичних досліджень передбачено взаємозаміна борошна пшеничного вищого сорту на крохмаль тапіоки та фісташкове борошно. Упровадження заміни глютенної сировини на аглютенну дозволить споживати виріб особам, що страждають на целиацію, у зв'язку з тим що білки борошна маніоки та фісташкового борошна не містять глютену. Порівняльний аналіз амінокислотного складу крохмалю тапіоки, фісташкового та пшеничного борошна вищого сорту наведений нижче (табл. 2).

Висока біологічна цінність білків фісташкового борошна обумовлена вмістом незамінних амінокислот. Домінуючими є ізолейцин, лейцин, триптофан та фенілаланін. Враховуючи амінокислотний склад фісташкового борошна дана взаємозаміна є доцільною. Оскільки амінокислотний скор запропонованої аглютенної сировини вищий.

Розроблено рецептуру і технологію виробництва інноваційного брауні спеціального призначення з білого шоколаду з додаванням

Таблиця 2

Амінокислотний склад білків пшениці, фісташки та тапіоки

Амінокислота	Шкала FAO	Борошно пшеничне*		Крохмаль тапіоки**		Фісташкове борошно**	
		вміст, мг/100 г	СКОР, %	вміст, мг/100 г	СКОР, %	вміст, мг/100 г	СКОР, %
Незамінні амінокислоти:							
Валін	5,0	470	91	–	–	420	134
Ізолейцин	4,0	430	104	–	–	330	154
Лейцин	7,0	806	112	0,01	–	620	128
Лізин	5,5	250	44	0,01	–	260	64
Треонін	4,0	311	76	–	–	240	112
Триптофан	1,0	100	97	–	–	100	188
Фенілаланін	6,0	500	80			370	139
Замінні амінокислоти:							
Аланін		330		–	–	91	
Аргінін		400		0,02	–	201	
Аспарагінова к-та		340		0,01	–	180	
Гістидин		200		0,01	–	50	
Гліцин		350		–	–	95	
Глутамінова к-та		3080		0,01	–	379	
Пролін		970		0,01	–	81	
Серин		500		0,01	–	122	
Тирозин		250		–	–	41	
Цистеїн		200		–	–	36	

борошна фісташкового та крохмалю тапіоки в якості структуроутворювача (табл. 3).

Кількісне співвідношення запропонованої сировини встановлено під час однофакторних експериментів.

Біологічну цінність інноваційного брауні спеціального призначення визначили методом розрахунку амінокислотного скору [4]. Отримані результати представили у вигляді рис. 1.

**Рецептурний склад брауні спеціального призначення
з білого шоколаду**

№	Назва сировини	Масова частка сухих речовин, %	Витрата сировини на порцію, г		Відповідність сировини нормативній документації
			в натурі	в сухих речовинах	
1	Какао-масло порошок	98,00	6,00	5,88	ДСТУ 5004:2008
2	Шоколад білий	99,8	50,00	49,9	ДСТУ 3924-2000
3	Цукор білий кристалічний	99,85	10,00	9,98	ДСТУ 4623:2006
4	Борошно фісташкове	85,50	8,00	12,83	ДСТУ ЕЭК ООН DF-09:2007
5	Крохмаль тапіоки	89,10	7,00	6,40	ДСТУ 4380:2005
6	Яйце куряче	27,00	20,0	5,40	ДСТУ 5028:2008
Всього			101,00	90,39	

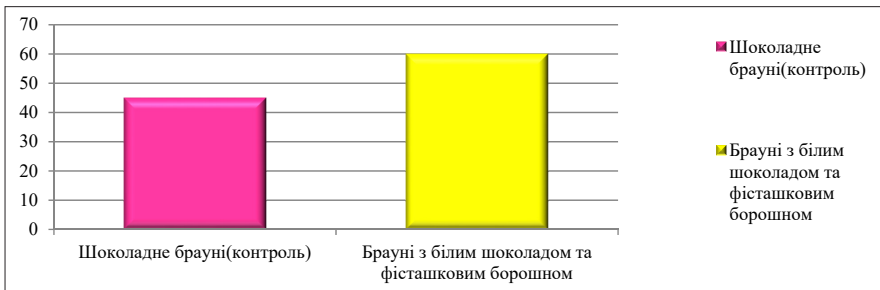

Рис. 1. Біологічна цінність (БЦ),% досліджувальних зразків

Доведено доцільність використання в класичній рецептурі борошняно кондитерського виробу «Брауні» аглютененового борошна, що дозволяє розширити асортимент даної групи страв для хворих на целіакію. Розроблена рецептура брауні спеціального призначення, у складі якої використовується крохмаль тапіоки та фісташкове борошно. Розраховано та порівняно з контролем біологічну цінність інноваційного виробу.

Література

1. Технологія виробництва ресторанної продукції [Текст]: Опорний конспект лекцій з курсу «Технологія продуктів харчування». Ч. 1 / Уклад.: М. І. Пересічний, С. М. Пересічна, І. Ю. Антонюк; КНТЕУ. — К: КНТЕУ, 2005. — 370 с.

2. Поліпшення якості шоколадного брауні шляхом використання безглютоєвої сировини / Неміріч О. В., Михайленко В. М., Литвин Д. О. // Наука, Исследования, Развитие. Техника и технология. #3 31.03.2018 Роттердам (Голландия).

3. Обґрунтування рецептурного складу фонданів спеціального призначення / О. О. Дудкіна, С. О. Губенко, А. В. Гавриш, О. В. Неміріч // Прогресивні техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі. — 2015. — Вип. 1. — С. 331–343.

Секция 8.

ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЕ НАУКИ

Турсынова Шынар Бабашовна

*PhD докторант кафедры фармацевтических дисциплин и химии
Карагандинский государственный медицинский университет
г. Караганда, Казахстан*

Абдуллабекова Раиса Мусулманбековна

*доктор фармацевтических наук,
профессор кафедры фармацевтических дисциплин и химии
Карагандинский государственный медицинский университет
г. Караганда, Казахстан*

Жунусова Майра Абыловна

*PhD докторант кафедры фармацевтических дисциплин и химии
Карагандинский государственный медицинский университет
г. Караганда, Казахстан*

Жунусов Ержан Сейтполович

*доктор философии PhD,
и.о. доцента кафедры инфекционных болезней и дерматологии
Карагандинский государственный медицинский университет
г. Караганда, Казахстан*

ИССЛЕДОВАНИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ УГЛЕКИСЛОТНОГО ЭКСТРАКТА ИЗ ТРАВЫ *SCABIOSA OCHROLEUCA* L. В ДЕРМАТОЛОГИИ

В последнее время во всем мире возрастает тенденция использования фитопрепаратов для лечения и профилактики многих заболеваний. В связи с этим, в производственных программах ведущих фармацевтических компаний мира создание фитопрепаратов занимает одно из ведущих мест.

Для решения данной проблемы Правительством Республики Казахстан принята Государственная программа, согласно которой в фармацевтической отрасли остается достижение 50 % обеспечения внутреннего рынка фармацевтическими препаратами отечественного производства. В то же время для устойчивого развития экономики страны необходимо наиболее полное и эффективное использование внутренних ресурсов, в том числе и растительных.

Метод докритической углекислотной экстракции позволяет получать экстракты, обладающие антимикробной, антигрибковой, антиоксидантной, цитотоксической активностью. В этой связи целесообразно включение CO₂-экстракта в состав фитопрепаратов в качестве действующих веществ, что приведет к расширению отечественной номенклатуры лекарственных средств природного происхождения.

Исследователями Жунусовой М. А. и др. был получен и исследован компонентный состав углекислотного экстракта скабиозы бледно-желтой, произрастающей в Центральном Казахстане [1, с. 775]. Результаты доклинических исследований биологической активности CO₂-экстракта *Scabiosa ochroleuca* L. дают основание для дальнейших испытаний в качестве основного действующего вещества в лекарственных формах [1, с. 776; 2, с. 101]. Диаметры задержки роста тест — штаммов представлены в таблице 1.

Таблица 1

Диаметры задержки роста тест-штаммов

Исследуемые вещества	B.subtilis 6633	C.albicans НИЦ 1	S.aureus 0586	E.coli 0524	C.albicans 0475
CO ₂ -экстракт <i>Scabiosa ochroleuca</i> L. (растворитель — спирт этиловый 96 %)	14±1,0	12±1,0	21±1,0	14±1,0	17,5±1,0
Спирт этиловый 96 %	11±1,0	10±1,0	10±1,0	10±1,0	10±1,0
Бензилпенициллина натриевая соль	15±1,0	—	17±1,0	12±1,0	—
Цефтриаксон	33±1,0	—	35±1,0	34±1,0	—
Нистатин	—	22±1,0	—	—	25±1,0

Докритические углекислотные экстракты хорошо смешиваются с маслами, спиртами, пропиленгликолем. Наличие свойства докритических экстрактов поддерживать гомогенную среду в эмульсиях

и гелях, дают основание для разработки лекарственных форм, преимущественно для наружного применения.

Обладая высокой степенью эффективности и минимальным количеством вероятных побочных проявлений, растения прочно вошли в систему лечения и оздоровления человека, поскольку система их использования подразумевает применение наиболее полезных их качеств. Возможности применения растений практически не ограничены: используются как их зеленые и цветущие части, так и корневая система.

Многообразие лечебных качеств растений нашло свое применение и в дерматологии, которая имеет целью оказание лечебного воздействия на кожные покровы человека. Фитотерапия в этой области имеет высокий уровень популярности, как комплексный метод лечения кожи. Это же подтверждает ежедневная клиническая практика и статистические данные, демонстрирующие выраженный положительный результат при применении фитотерапии в лечении многих кожных болезней.

Так *Scabiosa ochroleuca* L. обладает выраженным противовоспалительным, антиоксидантным, десенсибилизирующим свойством, что ставит данный фитопрепарат в ряд препаратов первой линии, препаратов выбора в комплексном лечении кожных заболеваний.

Можно с уверенностью утверждать, что применение фитопрепаратов, изготовленного на основе *Scabiosa ochroleuca* L, во многих случаях будет способствовать значительному ограничению терапии гормональными, антигистаминными препаратами или даже ее отмена.

Таким образом, изучение и применение *Scabiosa ochroleuca* L в качестве фитопрепарата в дерматологии является своевременным и весьма актуальным.

Литература

1. Zhunusova M. A., Suleimen E. M., Iskakova Zh B., Ishmuratova M. Yu. and Abdullabekova R. M. Constituent composition and biological activity of CO₂-extracts of *Scabiosa isetensis* and *S. ochroleuca* / Chemistry of natural compounds, July 2017. — Vol. 53. — No. 4. — P. 775–777.
2. Zhunussova M. A., Abdullabekova R. M., Zhuravel I. O. Analysis of medicinal plant raw material of *Scabiosa ochroleuca* L. Proceedings of XIII International scientific conference «Modern science in Eastern Europe». Morrisville, Lulu Press., 22 December 2017. — P. 100–104.

Секція 9.

ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ И СПОРТ

Яворська Наталя Петрівна

*старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
м. Дніпро, Україна*

Мартинюк Ольга Вікторівна

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри фізичного виховання та спорту
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
м. Дніпро, Україна*

DOI: 10.25313/2520-2057-conf-2018/may/3907

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПРОФІЛАКТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ ГІПОДИНАМІЇ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Відомо, що досягнення технологічного прогресу мають позитивний вплив на рівень життя людей. З іншого боку той самий технологічний прогрес є однією з причин помітного зниження рухової активності суспільства. В розвинених країнах вже давно б'ють на сполох, привертаючи увагу суспільства до його здоров'я. На жаль, такого не можна сказати про країни СНД і Україну зокрема. Так, оздоровчим тренуванням у Японії займається близько 80 % населення, у США — 70 %, у Канаді — 65 %, а в Україні цей відсоток ще менший [1].

Тому для України проблема дефіциту рухової активності є надзвичайно актуальною, торкаючись усіх прошарків населення і, насамперед, молоді. Наприклад, сьогодні середньостатистичний студент проводить за партою близько 5–6 годин на день. Безперервний навчальний процес, постійне нервово напруження та гостра нестача вільного часу — одні з основних причин, чому студенти приділяють руховій активності зовсім мало уваги. Зрозуміло, що подібний спосіб

життя не йде на користь здоров'ю молодого покоління, більш того з великою ймовірністю може призвести до появи гіподинамії.

Гіподинамією називають обмеження рухової активності людини, що виникає внаслідок малорухливого способу життя. До факторів, які можуть спровокувати появу гіподинамії слід віднести наступні [7]:

- надлишкова вага та ожиріння;
- звичка проводити перед телевізором, комп'ютером або смартфоном надмірний час;
- відсутність прогулянок на свіжому повітрі;
- відмова від будь-яких фізичних навантажень, у тому числі заняття фізичною культурою і спортом;
- надмірне положення сидячи.

Гіподинамія може мати серйозні наслідки. Малорухливий спосіб життя студентів призводить до того, що порушується функціональний стан всіх систем організму, зменшується працездатність м'язів. За відсутності достатньої щоденної рухової активності відбуваються небажані істотні зміни функціонального стану мозку і сенсорних систем, також відбуваються зміни у центрах, що відповідають за діяльність серцево-судинної, дихальної та травної систем. Внаслідок цього спостерігається зниження загальних захисних сил організму, збільшення ризику виникнення різних захворювань [6].

До симптомів гіподинамії відносяться [5]:

- загальна слабкість;
- підвищена стомлюваність;
- безсоння;
- прискорене серцебиття;
- нервозність та нестабільний емоційний стан.

Сьогодні проблема гіподинамії широко розповсюджена у вузах України. Недаремно її називають бичем двадцять першого століття, адже гіподинамію можна спостерігати у величезній кількості людей, і в першу чергу це відноситься до молоді і студентів.

Аналіз результатів дослідження добової рухової активності студентів (за даними Волинського національного університету) показав, що українські студенти мають досить низький рівень рухової активності, який складає 14,16 %. Лише у 25 % опитаних показник перевищував 20 %, що свідчить про те, що в цих студентів рівень рухової активності відповідає нормі. А от у 12 % студентів цей показник не перевищував і 5 %, викликаючи підозри на наявність гіподинамії [5].

У травні 2017 року подібне дослідження було проведено і на базі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». З метою визначення фізичної підготовленості студентів кафедрою

фізичного виховання було проведено обов'язкове тестування. У тестуванні брали участь студенти 1–2 курсів всіх факультетів ВНЗ. На прикладі аналізу тестування геологорозвідувального факультету були отримані неоптимістичні результати: явка студентів на тестування — менше 50 %, а встановлений рівень фізичної підготовки — нижче за середній. На нашу думку, це пов'язано в першу чергу з тим, що фізичне виховання в університеті викладається лише на 1 курсі і становить всього одне практичне заняття на тиждень.

За результатами цих досліджень можна зробити висновки, що фізична підготовленість більшості українських студентів занадто низька, а відсоток рухової активності не відповідає достатньому рівню. Такі студенти потрапляють під ризик розвитку багатьох патологічних захворювань.

Цьому свідчать і висновки лікаря кафедри фізичного виховання Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». Після опрацювання диспансерних карток студентів було виявлено, що за останні кілька років істотно збільшилась кількість неврологічних захворювань (остеохондрози, грижі), і діагнози стають дедалі загрозливішими. Це пов'язано з тим, що у студентів розвивається гіподинамія, тобто вони ведуть малорухливий спосіб життя.

Основним засобом попередження гіподинамії та боротьби з нею є активні заняття з фізичної культури. Адже саме фізична культура, як складова частина здорового способу життя, є тим чинником, який має найбільш суттєвий вплив на показники здоров'я людини — більш ніж 50 %, тоді як соціальні і природні умови, а також спадкоємність — близько 40 %, а от медичне обслуговування — лише 10 % [4].

Фізична активність є одним з ключових аспектів здорового способу життя, істотно сприяючи підвищенню рівня життєдіяльності та працездатності. До того ж фізична культура розвиває волю, виховує дисципліну, зміцнює здоров'я, загартовує організм та запобігає захворюванням.

У сучасному суспільстві турбота про здоров'я студентів має займати ключові позиції, тому що студенти — основний резерв і значна частина трудових ресурсів народного господарства, а стан здоров'я студентів сьогодні — це громадське здоров'я, здоров'я нації через 20, 30 років [3].

В першу чергу до формування здорової молоді мають долучатися ВНЗ. Сьогодні на заняттях з фізичної культури студентів заохочують до участі в університетських спортивних іграх, а також шляхом проведення комплексів вправ підтримують тонус м'язів. Проте за умови одноразових занять на тиждень цих заходів не достатньо, аби подолати

проблему гострої нестачі рухової активності. На разі українські ВНЗ потребують більше годин, присвячених фізичному вихованню, з метою утвердження здорового способу життя серед студентів, формування в них свідомого і позитивного ставлення до процесу фізичного виховання. Бо при всіх життєвих обставинах на першому місці повинно бути здоров'я.

Література

1. Кирильченко С. М. Дослідження у студентів індивідуальних мотивів і потреб занять фізичною культурою та спортом / Кирильченко С. М., Аркуша А. В. // Теорія і методика фізичного виховання. — 2007. — № 12. — с. 35–41.
2. Круцевич Т. Ставлення студенток до предмета «Фізичне виховання» у вищих навчальних закладах / Тетяна Круцевич, Олександр Нестеренко // Спортивний вісник Придніпров'я. — 2004. — № 7. — С. 57–59.
3. Максимчук І. А. Фізична культура як чинник формування здорового способу життя студентської молоді [Електронний ресурс] / І. А. Максимчук, Т. Л. Кардінал — Режим доступу: www.rusnauka.com/15_NNM_2012/.../1_111228.doc.htm. Дата звернення: 16.05.2018.
4. Міхеєва Л. С. Особливості формування здорового способу життя у молодого покоління / Л. С. Міхеєва // Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. — 2011. — № 3. — С. 318–321.
5. Мисько Т. Л. Проблема гіподинаміи студентів вузів спеціальностей не фізкультурного профіля и перспектива ее решения [Електронний ресурс] / Т. Л. Мисько Т. Л., О. В. Усова. — Режим доступу: air.refepic.ru/ne-fzkulturnogo-proflyu-perspektiva-virshenn... Дата звернення: 16.05.2018.
6. Гіподинамія — хвороба 21 століття [Електронний ресурс]. — Ukrainian Women's Magazine — Режим доступу: <http://uwm.com.ua/node/3338>. Дата звернення: 16.05.2018.
7. Предупреждение гиподинамии в учебно-профессиональной деятельности [Електронний ресурс]. — Студенческая библиотека онлайн. — Режим доступу: http://studbooks.net/750432/turizm/problema_gipodinamii. Дата звернення: 16.05.2018.

Секція 10.

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Ямшинська Наталія Валентинівна

викладач

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

ДІЛОВА АНГЛІЙСЬКА МОВА, ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА

В період інтенсивного економічного розвитку України виникає велика потреба у спеціалістах, які володіють не тільки високим рівнем професійних знань та навичок, а які здатні ефективно здійснювати співробітництво з іноземними партнерами. Знання іноземної мови відкриває широкі можливості для майбутнього спеціаліста побудувати успішну кар'єру в будь-якій індустрії не тільки працюючи в Україні, а і в міжнародних компаніях з представництвами за межами нашої країни. Іноземна мова є необхідною умовою для самореалізації та саморозвитку особистості. Зараз все більше людей звертаються до іноземних джерел для отримання необхідної інформації, яка міститься у фахових виданнях, що друкуються на іноземній мові.

В період глобалізації і бурхливого розвитку комерційних зв'язків з представниками торгових фірм і ділових кіл зарубіжних країн посилюється необхідність вивчати ділову англійську мову як мову міжнародного бізнес-спілкування з орієнтацією на її практичне володіння та застосування. В зв'язку з розширенням міжкультурних професійних контактів зростає потреба суспільства у фахівцях різних профілів, які володіють навичками і вміннями іншомовного ділового спілкування, від яких очікують певні зразки поведінки [4, с. 29]. Майбутній фахівець повинен бути здатним здійснювати ефективну бізнес — комунікацію, беручи участь у зустрічах, переговорах, бізнес-презентаціях, що є невід'ємною частиною професійної роботи. У зв'язку з цим перед сучасними вузами ставиться завдання дати

фахівцям мовну підготовку, адекватну вимогам сучасного економічно розвиненого суспільства; розвивати професійно-спрямовані комунікативні навички майбутніх фахівців, які дозволять їм успішно вести міжнародний бізнес, вільно спілкуючись іноземною мовою [3, с. 35].

Саме тому актуальним є викладання ділової англійської мови для студентів вищих начальних закладів, які повинні знати значення бізнес — термінології, грамотно використовувати її як під час спілкування, так і при роботі з документами. Розв'язання даної проблеми започатковано в роботах С. Андрушко, І. Богатцького, Н. Дюканової, А. Зелімана, Н. Лук'янова, Н. Нікітіна, Г. Онуфрієнко [2].

Необхідність ознайомлення студентів саме з діловою англійською мовою викликала потребу ввести її окремим модулем у загальну програму з іноземної мови у вищих навчальних закладах немовного профілю. Аналіз робочих програм з дисципліни, методичних рекомендацій, розроблених посібників з курсу дає можливість сформулювати мету та основні завдання кредитного модулю «Ділова англійська мова»: навчання основам ділового спілкування в усній та письмовій формі у типових ситуаціях: знайомство, розмова по телефону, влаштування на роботу, ділова зустріч, відрядження, замовлення білетів та номерів в готелях, ресторан, магазин, у лікаря; вміння вести ділові перемовини, обговорення; складання та підписання контрактів; комерційна кореспонденція — лист, факс, телекс, електронна пошта; запит, замовлення, рекламації тощо. Основою навчальних матеріалів є тексти наукового та ділового стилю. Метою даного курсу також є навчання студентів активному володінню іноземною мовою, тобто адекватному вмінню висловлювати свої думки іноземною мовою та розуміти думки, висловлені іноземною мовою; самостійно працювати з іноземною мовою після закінчення вузу.

З метою вивчення потреб студентів у вивченні ділової англійської мови в університеті при підготовці бакалаврів та магістрів технічних спеціальностей, нами було проведено опитування 34 студентів 4 та 5 курсів, по 17 студентів з кожного курсу відповідно.

Анкета для опитування містила 3 питання спрямованих на дослідження завдань, які студенти визначають пріоритетними при вивченні ділової іноземної мови, тем даного модулю, що представляють особливий інтерес для студентів та завдань, які викликають труднощі у студентів.

На перше питання анкети, яке звучало наступним чином — *Чи згодні ви, що ділова іноземної мови є обов'язковою складовою частиною вашої освітньої програми по підготовці бакалаврів (магістрів)*, переважна більшість, а саме 13 студентів 4 курсу і 11 студентів 5 кур-

су, визнали необхідність вивчення ділової англійської мови в рамках дисципліни «Іноземна мова». Погоджуючись з таким твердженням, студенти цілком справедливо вважають, що знання правил іншомовного спілкування, міжнародних норм написання ділової кореспонденції, вміння оформляти ділові папери та документацію підвищують їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Друге питання анкети мало за мету дослідити пріоритетні для студентів практичні навички, які вони мають здобути при вивченні даного модулю. Студентам необхідно було вибрати одне із запропонованих завдань курсу, яке, на їхню думку, є найважливішим: А) *формування практичних навичок пошуку роботи*, Б) *формування практичних навичок складання резюме та проходження співбесіди (інтерв'ю) іноземною мовою*, В) *формування практичних навичок виступів на міжнародних наукових конференціях та друкування статей у фахових іноземних виданнях*. Це питання покликано визначити над яким аспектом необхідно більше працювати в рамках даного модулю з метою вдосконалення професійно-орієнтованої підготовки майбутніх фахівців, формування у них основ ділового іншомовного спілкування, що забезпечує підвищення якості навчання майбутніх інженерів.

Графік 1

Як ми можемо бачити на графіку 1 відповіді студентів 4 та 5 курсів дещо різняться. Для студентів 4 курсу пріоритетними виявились формування практичних навичок пошуку роботи (8 студентів) та складання резюме, а також проходження співбесіди (інтерв'ю) іноземною мовою (6 студентів). Інші завдання, як пріоритетні, виділили студенти 5 курсу. Більшість (7 студентів) висловились за пункт 2 (складання резюме та проходження співбесіди (інтерв'ю) іноземною мовою та 6

студентів обрали пункт 3 (виступи на міжнародних наукових конференціях та друкування статей в іноземних виданнях). Для студентів 5 курсу важливим виявилось здобути навички виступів на міжнародних конференціях, та написання наукових статей. Безперечно, що ці види практичної реалізації ділової англійської мови дають можливість майбутнім фахівцям обмінюватись своїми знаннями, досвідом з іншими молодими науковцями в своїй сфері і бути залученими до світової наукової спільноти.

Найскладнішими видами мовної ділової активності для студентів виявились виступи з підготовленими презентаціями (8 студентів 4 курсу) та розуміння, розпізнавати інформації в ході професійно-ділових обговорень (9 студентів 5 курсу).

Аналіз даних опитування має бути підґрунтям для удосконалення програм дисципліни іноземна мова та зосередження уваги викладачів на тих аспектах, які є важливими для студентів, які є найширшою категорією тих, хто вивчає ділову англійську мову.

Студентів потрібно розглядати як найважливішу категорію суб'єктів навчання, оскільки із загальнодержавної точки зору саме вони завтра утворюють економічну та ділову еліту країни, увійдуть до числа тих, хто покликаний забезпечити їй гідне місце у світовому економічному співтоваристві. Отже, саме на цей контингент в першу чергу повинні бути спрямовані зусилля викладачів із метою підняти якість навчання англійської мови для ділового спілкування [1].

Література

1. Малюська З. В. Типові ситуації ділового спілкування для спеціалістів з економіки / З. В. Малюська. — Хмельницький, 2010. — С. 26–27.
2. Покорна Л. М. Ділова англійська мова, спрямована за фахом для спеціальності «правознавство»: зб. наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 36. — Херсон: Видавництво ХДУ, 2004. — 359 с. — С. 276–279.
3. Сініцина В. В., Розвиток професійно-спрямованих комунікативних навичок студентів у процесі вивчення ділової англійської мови / В. В. Сініцина, Г. В. Піскурська. — Донецьк, 2009. — С. 35–37.
4. Соколова, Л. Н. Модульная организация учебного процесса по развитию умений иноязычного профессионально-делового общения: английский язык, технический вуз: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Л. Н. Соколова; Тамб. гос. ун-т им. Г. Р. Державина. — Новочеркасск, 2007. — С. 27–56.

Секция 11.

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Рудобаба Ірина Юріївна
студентка

*Київського національного університету технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВІДРЯДЖЕННЯ ПО УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОН У МЕЖАХ ЗАКОНОДАВСТВА

Розрахунки з підзвітними особами здійснюються в межах правового поля, регламентованого Податковим кодексом України [1], Інструкцією № 59 «Про службові відрядження в межах України та за кордон», [2], Наказом МФУ «Про затвердження форми Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт № 1276 [3] що набрав чинності з 25.01.2013р., Постановою «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів», № 98 [4] та іншими нормативно-правовими актами. Відповідно пп. «а» пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Податкового кодексу України (далі — Кодексу) не є доходом у вигляді додаткового блага платника податку — фізичної особи, яка перебуває у трудових відносинах із своїм роботодавцем, сума відшкодованих йому у встановленому законодавством порядку витрат на відрядження в межах фактичних витрат, в тому числі витрат на проїзд працівника з місця відрядження у разі затримки, за умови наявності підтвердних документів, передбачених пп. «а» пп. 170.9.1 п. 170.9 ст. 170 Кодексу [1]. Водночас у разі якщо працівник відбув у відрядження не з основного місця роботи, а з місця відпочинку, що підтверджуються транспортним квитком, який придбаний юридичною особою за власний рахунок, то вартість цього квитка включається до загального місячного оподаткованого доходу працівника як додаткове благо та оподатковується податком на доходи фізичних осіб на загальних підставах.

Конкретний строк відрядження в межах зазначених граничних строків визначає керівник підприємства залежно від виробничої необхідності і фіксує в наказі про направлення у відрядження. Важливо пам'ятати, що тривалість відрядження визначають з урахуванням (п. 4 розд. II Інструкції № 59) дня вибуття у відрядження і дня прибуття до місця постійної роботи, що зараховуються як два дні, вихідних, святкових і неробочих днів, що припадають на період відрядження, днів перебування в дорозі (разом із вимушеними затримками) [2]. Також до зазначених вище граничних строків перебування у відрядженні не включаються дні тимчасової непрацездатності працівників (абзац третій п. 9 розд. II Інструкції № 59) [2].

Реформування національної системи бухгалтерського обліку здійснюється переважно на методологічно-правовому рівні. Питання прикладного характеру здебільшого залишаються поза увагою. Обліку розрахунків з підзвітними особами, згідно чинного законодавства та їх документального забезпечення дозволить працівникам не допуститися помилок при звітуванні за проведені витрати на відрядження з дотриманням норми їх відшкодування та одночасно ж забезпечити достовірність обліку і звітності підприємств.

Література

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Про службові відрядження в межах України та за кордон: інструкція, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. № 59 (у редакції наказу МФУ від 17.03.2011р. № 362) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98>
3. Про затвердження форми Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, та Порядку його складання. Наказ Міністерства фінансів України від 05.12.2012 р. № 1276 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2185-12>
4. Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів: постанова КМУ від 02.02.2011р. № 98 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/98-2011-%D0%BF>.

Тульников Роман Радоигович

магистр

*Кубанского государственного университета
г. Краснодар, Россия*

ИРЧП И КАЧЕСТВО ЖИЗНИ КАК ОСНОВНЫЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА

В условиях глобализации мировой экономики, среди ученых все больше сторонников объяснения стабильного экономического роста через накопление человеческого капитала, которое напрямую зависит от качества жизни в обществе. В этой связи современная наука для оценки национального богатства экономико-социальной системы использует, большое количество показателей, в том числе показатель запаса нематериального ресурса как человеческий капитал.

Основными показателями человеческого капитала являются: демографическая ситуация, уровень развития образования и науки, уровень заболеваемости в обществе основными классами заболеваний, уровень доходов и социальная стратификация в обществе. Показатели, оценивающие качество жизни, можно разделить на две группы: количественные и качественные. К количественным можно отнести: ВВП на душу населения, уровень бедности, уровень рождаемости, показатель заболеваемости, ожидаемая продолжительность жизни, показатели социальной безопасности (количество дорожно-транспортных происшествий, совершенные преступления, самоубийства, несчастные случаи) и т.д. Качественные показатели включают субъективное восприятие благосостояние общества со стороны его участников: степень удовлетворенности жизненным уровнем, чувство счастья, доверие к власти и т.д. Очевидно, что гораздо труднее оценить качественные показатели, потому что настроение в обществе постоянно меняется [2].

Одним из наиболее известных, принятых в международной практике показателей, характеризующих взаимосвязь качества жизни и человеческого капитала является — индекс человеческого развития (ИРЧ) либо индекс развития человеческого потенциала (ИРЧП). Такой показатель в совокупности нескольких параметров, характеризует состояние

экономических и социальных процессов, был разработан специалистами программы развития из ООН (ПРООН) для наблюдения за социально-экономическим прогрессом отдельных стран и всего мира в целом.

ИРЧ является составным индексом, представляющим собой среднюю арифметическую из трех основных параметров. Это индекс ожидаемой продолжительности жизни человека, индекс образования и индекс реального ВВП на душу населения рассчитываемого в долларах США по Паритету покупательской способности (ППС). ИРЧ может принимать значения в пределах от 0 до 1, чем ближе страна к 1, тем выше развитие человеческого потенциала и тем лучше и близки к идеалу условия для жизни в стране, как отдельного человека, так и страны в целом. Можно отметить тот факт, в России ИРЧП уверенно растет из года в год. Норвегия и Австралия в последний год сравнялись по своим показателям, и являются лидерами в рамках ИРЧП. Тенденция умеренного роста показателя ИРЧП для России сочетается со значительным разрывом от уровня показателей экономически развитых стран (Рис. 1). Текущие показатели имеют ряд недостатков, основной из которых является то, что значения его показателей и показателей могут быть компенсированы стоимостью других показателей. Например, существует тенденция к росту ИРЧП России, которая смягчает негативные тенденции в отношении здоровья нации и ожидаемой продолжительности жизни, что может быть компенсировано как ростом индекса образования, так и ростом ВВП.

Следствием плохого здоровья становится низкая продолжительность жизни россиян и высокий уровень смертности в работоспособном

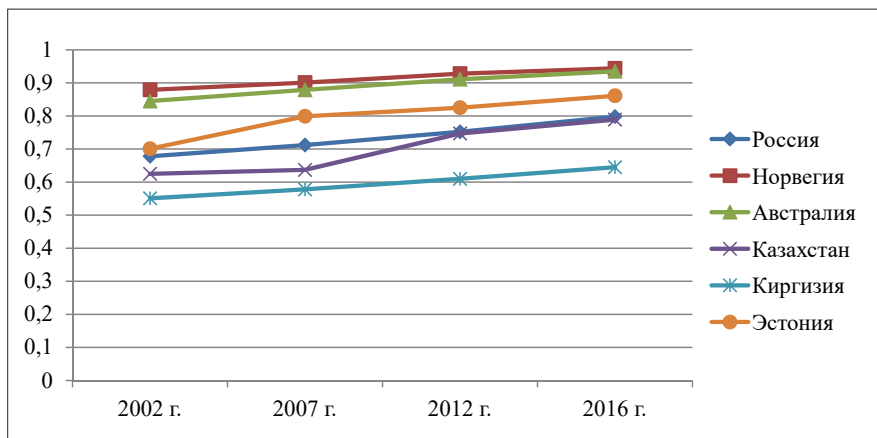

Рис. 1. ИРЧП для отдельных стран

Таблица 1

Ожидаемая продолжительность жизни при рождении (число лет)

Страны	Годы	Все население	Мужчины	Женщины
Россия	2016	70,24	65,56	76,56
Страны СНГ				
из них:				
Азербайджан	2016	73,9	71,3	76,6
Армения	2016	74,3	70,9	77,5
Беларусь	2016	72,2	66,6	76,6
Казахстан	2016	70,6	66,9	74,3
Киргизия	2016	70,0	66,1	74,1
Республика Молдова	2016	71,1	67,2	75,0
Таджикистан	2012	72,2	69,7	74,8
Узбекистан	2011	72,9	70,6	75,1
Украина	2012	71,2	66,1	76,0
Страны ЕС				
из них:				
Австрия	2016	81,2	78,3	83,9
Бельгия	2015	80,5	77,8	83,2
Венгрия	2016	75,1	71,2	78,7
Германия	2016	80,8	78,4	83,2
Дания	2016	79,9	77,8	81,9
Италия	2016	82,7	80,1	85,3
Нидерланды	2016	81,3	79,4	83,1
Польша	2016	76,9	72,6	81,1
Румыния	2016	74,6	71,0	78,2
Великобритания	2016	81,1	79,1	83,1
Финляндия	2016	80,6	77,3	83,8
Франция	2016	82,3	78,7	85,7
Швеция	2016	81,9	79,9	83,8
Другие страны				
из них:				
Австралия	2016	82,0	79,7	84,2
Бразилия	2016	73,4	70,1	77,0

Продолжение табл. 1

Индия	2015	65,1	63,6	66,7
Канада	2016	80,8	78,6	83,2
Китай	2016	74,3	71,6	75,0
Норвегия	2016	82,4	80,1	83,6
Мексика	2013	74,2	71,2	77,2
Республика Корея	2016	81,1	77,7	84,5
США	2016	78,7	76,3	81,1
Турция	2016	73,9	71,7	76,3
Швейцария	2016	82,8	80,5	85,0
Япония	2016	82,7	79,4	85,9
Эфиопия	2015	60,8	59,3	61,9
ЮАР	2014	49,5	47,3	53,2

возрасте, что негативно отражается на ВВП и качестве жизни. В России показатели продолжительности жизни, одни из самых коротких среди развитых и развивающихся стран. Оценивая показатели по продолжительности жизни, Россию можно поставить в один ряд лишь с такими странами, как Украина, Казахстан, Киргизия, Республика Молдова. Ниже, чем в России, продолжительность жизни лишь в Индии, ЮАР и Эфиопии т.е. по данному показателю Россия находится среди бедных стран (Табл. 1). Особенно тревожно обстоит ситуация с продолжительностью жизнью мужчин причиной которой является высокая смертность в работоспособном возрасте. По продолжительности жизни мужчин Россию можно поставить в один теми же странами Индия, ЮАР, Эфиопия.

По данному показателю Россия отстала от СНГ и остальных развитых и развивающихся стран. В динамике за последние 30 лет продолжительность жизни российских мужчин была самой низкой среди развитых, развивающихся и даже слаборазвитых (беднейших) стран мира.

В стране наблюдается сокращение трудоспособного населения, что приводит к снижению производительности труда. Систематически наблюдается увеличение демографической нагрузки на рабочую силу, например, в начале 2000 г. насчитывалось 356 человек, вышедших на пенсию, на 1000 россиян трудоспособного возраста, а в 2016 г. их число составляет 415. Соседи из приграничных территорий привлекаются низкой плотностью населения и низко населёнными территориями

Дальнего Востока и Сибири. Это обстоятельство потенциально угрожает этно-демографическому дисбалансу, как следствие, межэтнических конфликтов и перспективой потери стратегических территорий. По словам Калашниковой Г. В. Существенным недостатком является демографическая политика, направленная на увеличение рождаемости, а не на снижение смертности. По нашему мнению, это ошибочно, поскольку одной из основных причин низкой рождаемости является высокая смертность населения в молодом возрасте [1].

Литература

1. Калашникова Г. В. Алкоголизм и наркомания как причины смертности населения / Молодой ученый. — 2011. — № 10. — т. 2. — С. 132–133.
2. Клещева Ю. С. Анализ влияния качества жизни на формирования человеческого капитала / Журнал основы экономики и права. — 2012. — С. 228–231.

Секція 12.

ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ

Павлентій Іван Федорович

*слухач Факультету заочного, контрактного навчання
та підвищення кваліфікації працівників
Академії Державної пенітенціарної служби
м. Чернігів, Україна*

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЗАОХОЧЕННЯ В КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОМУ ПРАВІ

У процесі відбування кримінальних покарань заходи заохочення є вагомим інструментом, що спонукають засуджених виправитися і змінити своє життя. З погляду кримінально-виконавчого права заохочення — це заходи впливу, які застосовуються до засуджених за певні успіхи в роботі, навчанні й виявляються в зовнішньому схваленні відповідних дій засудженого. Однак, оскільки законодавчого закріплення поняття «заохочення» чи «засоби заохочення» не існує, вважаємо за доцільне здійснити його правовий аналіз.

На теренах незалежної України над проблемами кримінально-виконавчого права досить плідно працюють такі вчені, як Т. А. Денисова, К. А. Автухов, В. А. Бадира, І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, О. М. Джужа, В. Г. Ємельянов, О. Г. Колб, І. С. Михалко, А. Х. Степанюк, В. М. Трубников, О. Г. Фролова, С. І. Халимон, І. С. Яковець та ін.

Доволі поширеним і сталим у практиці є погляд на заходи заохочення як на засіб впливу на поведінку засуджених. На це вказується й у положеннях Кримінально-виконавчого кодексу (далі — КВК) України: «Застосування заходів заохочення має на меті здійснення виховного впливу як на тих осіб, до яких ці заходи застосовуються на основі об'єктивної оцінки додержання ними правил поведінки, встановлених КВК України та правилами внутрішнього розпорядку колонії, а також дотримання правил трудового розпорядку та вимог безпеки праці» (ст. 131) [3]. Отже, якщо визначати заходи заохочення як засоби, то метою їх застосування є зміна поведінки засуджених і, врешті-решт, досягнення їх виправлення.

В Мінімальних стандартних правилах поводження з в'язнями п. 70 чітко передбачає, що у кожному закладі потрібно мати систему пільг і розробляти різні методи поводження з різними категоріями в'язнів, щоб заохотити їх до доброї поведінки, розвивати в них почуття відповідальності, прищеплювати їм інтерес до перевиховання і домагатися їхньої співпраці в цьому [5, с. 84].

Як бачимо, гуманізація процесу виконання та відбування покарань, як одна з тенденцій європейської кримінально-виконавчої політики, включає в себе процес пом'якшення вимог режиму, а також приведення у відповідність умови відбування покарання до мети покарання, а також розвиток системи стимулів правослухняної поведінки, в першу чергу шляхом формування і вдосконалення інституту заохочень в кримінально-виконавчому праві. Зауважимо, що виконання вимог вище зазначених міжнародно-правових актів дасть можливість Україні впевнено стати на шлях побудови повноцінної правової держави європейського типу.

Як бачимо, правове заохочення беззаперечно пов'язане з поведінкою. При цьому поведінка, за якої особа заслуговує на заохочення, повинна бути правомірною. Вітчизняні правозахисники вводять до обігу поняття «правослухняна поведінка», що, за їхнім визначенням, і є показником добросовісності поведінки. Правослухняна поведінка розуміється як визнання людиною норм і цінностей суспільства, що включає таке: слідування правилам у відносинах з іншими особами, з державою та її представниками; повага до прав і свобод людини на основі усвідомлення поваги до власної честі й гідності, сприйняття цих етичних і моральних норм, законних процедур захисту прав та інтересів. І. С. Яковець, К. К. Автухов, В. В. Карелін уважають, що це визначення є найбільш наближеним до сутності сумлінної поведінки. Проте вони зауважують, що його значна психологічна спрямованість не дає змоги провести визначення реального досягнення такого стану, а тому не є прийнятною для закріплення в чинному законодавстві [6, с. 150].

Беззаперечно, правомірна поведінка становить сутність правопорядку. Через правомірну поведінку здійснюється управління суспільством. Основна маса правовідносин, що виникають і діють у суспільстві, має у своєму підґрунті правомірну поведінку. Слушно зауважує О. Ф. Скакун: «Через правомірну поведінку право діє, поза нею воно мертве» [7, с. 415]. Варто зважити на те, що правомірна поведінка складається з елементів-правомірних вчинків, які мають суспільно корисний характер, відповідають нормам і принципам права, здійснюються у формах реалізації норм права — дотримання, виконання — та породжують юридичні наслідки.

Із цього можемо зробити висновок, що правомірна поведінка — це суспільно корисна правова поведінка особи, яка відповідає юридичним нормам і охороняється державою. В основі правомірної поведінки лежить розуміння справедливості й корисності розпоряджень правових норм, відповідальності перед суспільством і державою за вчинки, що є показниками соціальної зрілості і юридичної грамотності особи [4, с. 91].

Спрямування кримінально-правового стимулювання має бути таким, щоб «зачепити» внутрішні ціннісні установки індивіда й зорієнтувати процес його мислення на адекватне, позитивне для суспільства, прийняття загальносоціальних цінностей, а потім перевести ці внутрішні переживання в необхідний суспільству поведінковий акт [1, с. 77].

Сучасні теорії мотивації будуються на двох основних поняттях — «потреби» та «винагорода», яка в кримінально-виконавчих відносинах виступає в ролі стимулу, у значенні засобу впливу на людину в формі покарання чи заохочення і так само загрози чи реального застосування покарання або обіцянки заохочення, які можуть змінити поведінку людини [2, с. 27].

З вищевикладеного випливає, що заходи заохочення засуджених слід розглядати як важливу складову в правовому регулюванні процесу виконання та відбування покарання, яка спрямована на стимулювання до правослужняної поведінки. Безсумнівно, значення інституту заохочень в кримінально-виконавчому праві величезне, і деякі науковці називають заходи заохочення «неосновними засобами виправлення» [8].

З нашої точки зору, не можна звужувати перелік заходів заохочення, тоді як в європейських державах він значно ширший. Такий односторонній підхід до реформування кримінально-виконавчої системи нічого позитивного не дасть. Адже законодавець звужує види заходів заохочення, перетворюючи деякі з них на право засуджених, не задумуючись, що мета покарання не кара, а виправлення, і міжнародні нормативно-правові акти зобов'язують Україну процес виправлення засуджених здійснювати через розвинену систему пільг. А скасування видів заохочення може призвести до абсурдної ситуації, коли виправлення засудженої особи та стимулювання її до правослужняної поведінки буде здійснюватися виключно за допомогою заходів стягнення — каральних заходів впливу. Безумовно, набагато краще, коли хоч щось робиться, аніж взагалі нічого. Але необхідно навчатись на чужому досвіді і краще імплементувати в законодавство нашої держави, а всі зміни в кримінально-виконавчому законодавстві повинні відбуватися з врахуванням законодавчої практики європейських країн та детального аналізу міжнародно-правових актів.

Література

1. Капітанська С. А. Причини правомірної поведінки / С. А. Капітанська // Вісник Запорізького державного університету. — 2004. — № 1. — С. 47–49.
2. Коломієць Н. В. Актуальні проблеми інституту заохочень в кримінально-виконавчому праві / Н. В. Коломієць // Міжнародна науково-практична конференція «Євроінтеграційні процеси як основа соціально-економічної перебудови України» (Київ, 28 лютого 2015 р.). — Київ: ВМГО «ОМУ», 2015. — 96 с.
3. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. / Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 3–4. — Ст. 21 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
4. Лазаренко В. В. Імплементация міжнародного досвіду по запобіганню правопорушень в пенітенціарній системі у практичну діяльність ДКВС України / В. В. Лазаренко // Сучасне та майбутнє в тенденціях підготовки студентів ВНЗ: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Чернігів, 3 червня 2016 р.). — Чернігів: Видавець В. М. Лозовий, 2016. — С. 91–94.
5. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями правила / Збірник нормативних актів з кримінально-виконавчого права України // В. М. Трубников, Ю. В. Шинкарьов. — Х.: Харків юридичний, 2015. — С. 78–89.
6. Правове регулювання застосування заходів заохочення та стягнення у процесі виконання покарань, пов'язаних з ізоляцією засуджених: [монографія] / [В. В. Карелін, І. С. Яковець, К. А. Автухов]; заг. ред. А. Х. Степанюка. — Х.: Право, 2014. — 240 с.
7. Скакун О. Ф. Теорія держави і права / О. Ф. Скакун. — Х.: Консум, 2006. — 656 с.
8. Хряпінський П. В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України: [навчальний посібник] / П. В. Хряпінський — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 192 с.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
«ИНТЕРНАУКА»

Сборник тезисов научных трудов

XXX МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ»

Санкт-Петербург–Астана–Киев–Вена

«30» мая 2018

Издано в авторской редакции

Адрес: Украина, г. Киев, ул. Павловская, 22, оф. 22

Контактный телефон: +38(044) 222-5-889

E-mail: info@international-science.com

<http://international-science.com>

<http://inter-nauka.com>

Подписано в печать 22.06.2018. Формат 60×84/16

Бумага офсетная. Гарнитура SchoolBookAS. Печать на дупликаторе.

Тираж 100. Заказ № 433.

Цена договорная. Напечатано с готового оригинал-макета.

Напечатано в издательстве ООО «Центр учебной литературы»

Свидетельство про внесения субъекта издательской деятельности в
государственный реестр издателей, изготовителей и распространителей
издательской продукции: Серия ДК № 2458 от 30.03.2006